

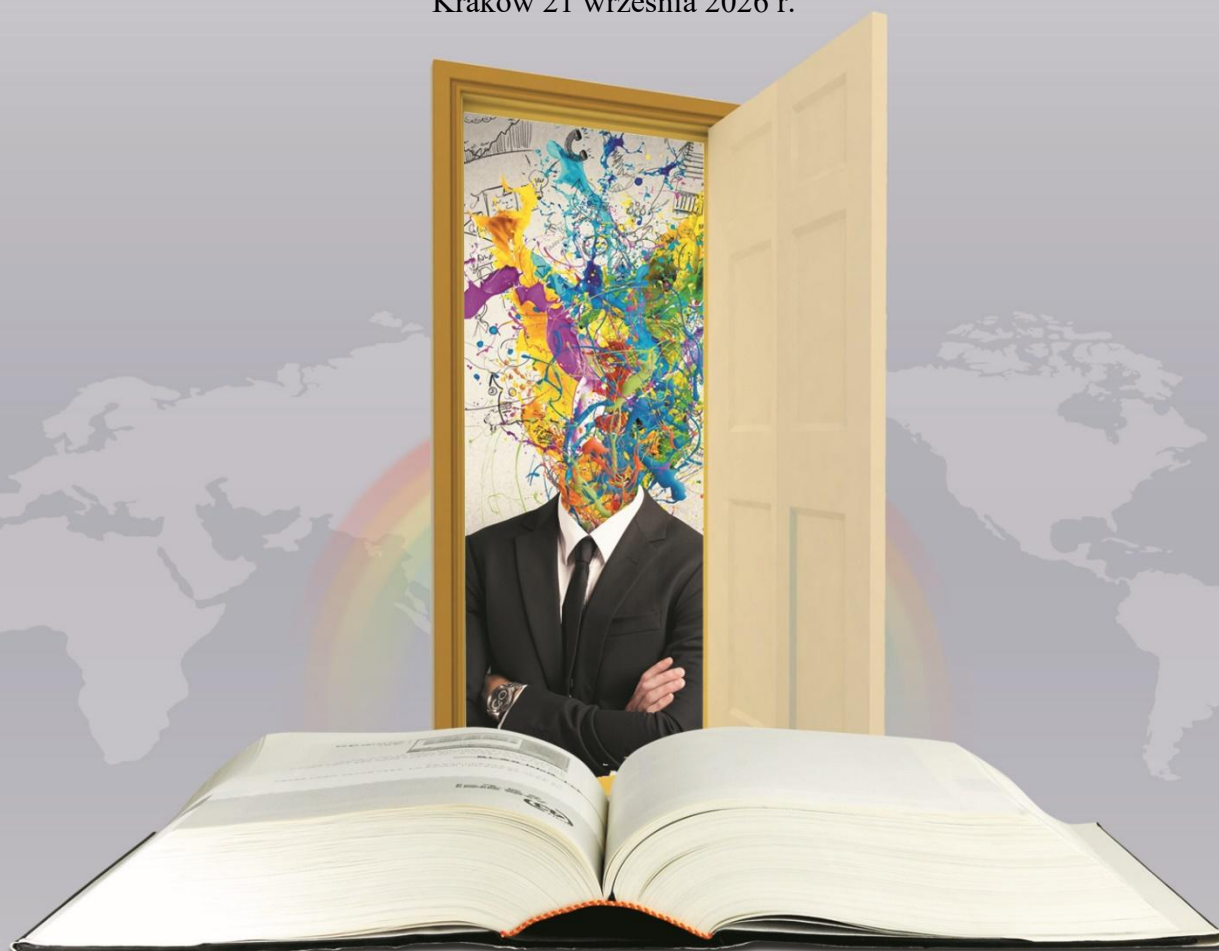
Ogólnopolska Konferencja Interdyscyplinarna

pn: "EUREKA CZ. VII"

Nauki Interdyscyplinarne

KSIAŻKA ABSTRAKTÓW BOOK OF ABSTRACTS

Kraków 21 września 2026 r.

organizatorzy:

**KONFERENCJE
NAUKOWE**
PIOTR RACHWAŁ

ISBN: 978-83-68082-28-9

Komitety Naukowe

Prof. dr hab. inż. Czesław Nowak - Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, Wydział Rolniczo-Ekonomiczny

Dr inż. Agnieszka Piotrowska-Puchała - Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, Wydział Rolniczo-Ekonomiczny

Dr inż. Małgorzata Bogusz - Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, Wydział Rolniczo-Ekonomiczny

Dr Piotr Rachwał - Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, Wydział Rolniczo-Ekonomiczny

Dr inż. Jarosław Mikołajczyk - Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie, Instytut Administracyjno-Ekonomiczny

Dr inż. Piotr Prus - Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy, Wydział Rolnictwa i Biotechnologii

Dr Lidia Jabłońska-Porzuczek - Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Wydział Ekonomiczno - Społeczny

Dr inż. Paweł Dziekański - Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach - Wydział Prawa i Nauk Społecznych

Dr Monika Wojcieszak - Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Wydział Ekonomiczno – Społeczny

Dr inż. Anna Justyna Parzonko - Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Wydział Nauk Ekonomicznych

Dr inż. Anna Sieczko - Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Wydział Nauk Ekonomicznych

Dr Barbara Kielbasa - Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, Wydział Rolniczo -Ekonomiczny

Dr Anna Janicka - Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, Wydział Rolniczo -Ekonomiczny

Dr Anna Zalewska - Państwowa Wyższa Szkoła Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży, Wydział Nauk o Zdrowiu

Dr Monika Galczyk - Państwowa Wyższa Szkoła Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży, Wydział Nauk o Zdrowiu

Dr Ewa A. Ziółkowska - Washington University School of Medicine w ST. Louis (USA)

Komitety Organizacyjny:

dr Barbara Kielbasa

dr Anna Janicka

dr Paweł Kraciński

ks dr Walter Rachwałik

dr n. med. Katarzyna Pawłowicz

lek. Monika Prylińska

mgr Anna Maria Bach

mgr Marcin Kożuchowski

mgr Ewelina Litwa

mgr Pauliuna Kasperska-Dębowska

mgr Michał Mrozek

mgr Magdalena Słowik

mgr Damian Jasiński

mgr Cezary Roman, MBA

mgr Eliza Oleksy

Kontakt:

rachwal.konferencjenaukowe@gmail.com

Więcej informacji:

www.konferencjenaukowe.com.pl

Wydanie:

Publikacja elektroniczna on-line

Wydanie znajduje się w Repozytorium

Cyfrowym Biblioteki Narodowej.

Współorganizatory konferencji:

SPIS TREŚCI

Aleksandr Svetlov

Proces ramowania narracji antymigracyjnej w polskim internetowym dyskursie dziennikarskim w latach 2023-2025.....11

Aleksandra Owczarek

Cashless Society. Wzrost płatności zbliżeniowych i BLIK a spadek użycia gotówki w Polsce – analiza trendu.....12

Zachariasz Bortliczek

Pojęcie kapitału w pracach Karola Marksa.....13

Martyna Ossowska

Gotowość społeczna do wdrożenia Strefy Czystego Transportu w Szczecinie.....14

Emilia Malinowska

Temperamentalne uwarunkowania skłonności do ryzyka: analiza zachowań w ruchu drogowym, relacjach interpersonalnych oraz strategiach radzenia sobie ze stresem u młodych dorosłych.....15

Karolina Tarazona Serrador

Psychologia wyboru pod presją: scarcity mindset i algorytmiczna perswazja jako potencjalne moderatory present bias w decyzjach inwestycyjnych.....16

Cezary Kałęka

Wpływ papierosów elektronicznych na układ oddechowy – patomechanizmy i konsekwencje kliniczne.....17

Patryka Kapa

Does a Non-Narrative, Non-Experiential Museum Exist? An Attempt at Defining the Contemporary Museum.....18

Marcelina Zdenkowska

Od człowieka do więcej-niż-człowieka. Klasyczne teorie kultury w dialogu z posthumanizmem.....19

Jakub Biernat, Mateusz Janicki

Wyprawa w przeszłość? Nowe Średniowiecze we współczesnych stosunkach międzynarodowych. Case study Europy i Ameryki Łacińskiej.....20

Beata Szczawińska

System oświaty we Włoszech.....21

Zuzanna Brudło, Weronika Bzdawka, Edyta Donowska, Julia Murawiec, Grzegorz Skiba, Artur Zgliczyński

Zbadanie i ocena procesu instytucjonalnego, gospodarczego i politycznego upodobniania się relacji Wielkiej Brytanii z Unią Europejską do faktycznego członkostwa w UE w okresie post-brexitowym.....22

Zuzanna Chodkiewicz

Muzyka spektralna a problem ciała w doświadczeniu estetycznym.....24

Marlena Koziol

Swiftonomics jako przykład wpływu wydarzenia artystycznego na rozwój społeczno-ekonomiczny regionu. Studium przypadku Singapuru.....25

Gabriela Wasilewska

Wpływ branży fast fashion na środowisko naturalne.....26

Gabriela Wasilewska

Wpływ platform streamingowych na upadek tradycyjnej telewizji i zjawisko "binge-watchingu".....27

Marta Kazimierczak-Kołodziejczyk

Jaką rolę pełni współczesny nauczyciel wczesnej edukacji?.....28

Walter Rachwalik

Duchowe przesłanie encykliki św. Jana Pawła II *Ecclesia de Eucharystia*, ogłoszonej 17 IV 2003.....29

Walter Rachwalik

Duchowe przesłanie pouczeń udzielonych w prywatnych objawieniach intelektualnych przez Najświętszą Królowę niebios czcigodnej służebnicy Bożej Marii od Jezusa, w świetle jej pamiątnika zatytułowanego „Mistyczne Miasto Boże, czyli żywot Matki Boskiej” cz. I.....31

Walter Rachwalik

Duchowe przesłanie pouczeń udzielonych w prywatnych objawieniach intelektualnych przez Najświętszą Królowę niebios czcigodnej służebnicy Bożej Marii od Jezusa, w świetle jej pamiętnika zatytułowanego „Mistyczne Miasto Boże, czyli żywot Matki Boskiej” cz. II.....33

Walter Rachwalik

„To, co mówię, będzie pomocą dla wielu” – rzecz o duchowych przesłaniach mistycznych relacji Anny Dąbskiej (1923-2007) w świetle pamiętnika zatytułowanego „Pozwólcie ogarnąć się Miłości” cz. I.....34

Walter Rachwalik

„To, co mówię, będzie pomocą dla wielu” – rzecz o duchowych przesłaniach mistycznych relacji Anny Dąbskiej (1923-2007) w świetle pamiętnika zatytułowanego „Pozwólcie ogarnąć się Miłości” cz. II.....35

Walter Rachwalik

Zarys profilu ludzkiego i duchowego św. Ojca Pio w świetle wyników badań zespołu teologów „WYDAWCÓW WŁOSKICH”, mających pełny wgląd w zachowaną z lat 1910-1922 jego korespondencję z kierownikami duchowymi: o. Benedyktem z San Marco in Lamis i o. Augustynem z San Marco In Lamis.....37

Walter Rachwalik

Rzecz o duchowych przesłaniu „Listu do ludzi w podeszłym wieku” ogłoszonego 1 X 1999 r. przez św. Jana Pawła II.....38

Walter Rachwalik

Katolicko-polskie przesłanie Encykliki Papieża Piusa XII o św. Andrzeju Boboli, męczenniku - *Invicti athletae Christi*.....40

Martyna Zemla

Od kultury klubowej do aktywnego stylu życia. Aktywność fizyczna jako nowy wymiar socjalizacji pokolenia Z.....42

Katarzyna Buczek

Znaczenie treningów funkcjonalnych i stabilizacyjnych w sporcie.....43

Katarzyna Buczek

Ćwiczenia kształtujące w różnych grupach wiekowych.....44

Katarzyna Buczek

Wpływ masażu na organizm człowieka.....45

Katarzyna Buczek

Masaż leczniczy w dolegliwościach bólowych kręgosłupa.....46

Hubert Sztac

Ablacja przezcewnikowa jako metoda leczenia tachyarytmii nadkomorowych – aktualny stan wiedzy.....47

Michał Kielniak

Masaż klasyczny jako podstawowa metoda wspomagająca rehabilitację.....48

Michał Kielniak

Wpływ masażu na układ mięśniowy i krążeniowy człowieka.....49

Michał Kielniak

Masaż sportowy – rola w profilaktyce i leczeniu urazów.....50

Michał Kielniak

Masaż leczniczy w terapii bólu kręgosłupa.....51

Natalia Brejnak

Stężenie kynureminy i serotoniny u dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu – analiza zmian metabolizmu tryptofanu.....52

Aleksandra Trznadel

Wpływ snu na pamięć, koncentrację i dobrostan psychiczny.....53

Patrycja Gamza, Maciej Nowak, Maja Zielińska

Wpływ Repeated-Sprint Training (RST) na funkcję układu oddechowo-krążeniowego.....54

Witold Dubaniewicz, Natalia Brejnak

Zaburzenia metabolizmu tryptofanu u dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu – analiza stężenia tryptofanu i serotoniny.....56

Aleksandra Zofia Szubzda

Biomateriały w inżynierii tkankowej – jak biomateriały wspierają regenerację tkanek i tworzenie sztucznych organów.....57

Paulina Nita

HPV poza rakiem szyjki macicy – rola zakażeń HPV w rozwoju nowotworów.....59

Krztysztof Liszka

Trwałość betonów z kruszywem po wielokrotnym recyklingu w warunkach agresji środowiskowej (mrozoodporność, karbonatyzacja, chlorki) – stan wiedzy i kierunki dalszych badań.....60

Marek Bugalski, Marcin Chojnacki

Bitfold Digital Twin: cyfrowy bliźniak jako narzędzie wspierające rozwój urządzenia.....61

Kacper Hatłas

Prototyp cylindrycznej pompy liniowej do płynnego sterowania siłownikiem liniowym.....62

Paweł Tytus

Możliwości i perspektywy wykorzystania dronów i robotów dryfujących do monitorowania przestrzeni powietrznej.....64

Michał Krasnopolski, Mariusz Bury, Anna Walat

Prace badawczo-rozwojowe ZPE ZAPEL S.A. w celu opracowania technologii innowacyjnych osłon ceramicznych na ultrawysokie napięcia UHV.....65

Magdalena Szatkowska

Mechanizmy ferroptozy i ich potencjalne wykorzystanie w terapii przeciwnowotworowej...66

Magdalena Szatkowska

Znaczenie kolistego RNA (circRNA) dla terapii przeciwnowotworowej.....67

Jacek Wójtowicz

Zaufanie do państwa a moralność i zgodność podatkowa – przegląd badań europejskich.....68

Mateusz Janicki

Czy dywizje są konieczne do posiadania głosu w polityce światowej? Analiza wybranych elementów *soft power* Stolicy Apostolskiej.....70

Paweł Wiśniowski

Analiza gotowości operacyjnej jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w Tarnobrzegu w kontekście realizacji zadań ochrony ludności i obrony cywilnej.....	71
--	----

Aleksandr Svetlov, Uniwersytet Jagielloński

Proces ramowania narracji antymigracyjnej w polskim internetowym dyskursie dziennikarskim w latach 2023-2025

Opracowanie obejmuje analizę prezentowania zjawiska migracyjnego, które było aktywnie omawiane w latach 2023-2025 na wybranych prawicowo-konserwatywnych portalach internetowych (wPolityce.pl, DoRzeczy, TV Republika oraz internetowym wydaniu Gazety Polskiej), stanowiących część internetowego dyskursu dziennikarskiego. Interesującą perspektywę dla badań zajmujących się dyskursem stanowi koncepcja ramowania (framing), analizująca proces przypisywania znaczeń zjawisku, uwypuklania jego pewnych atrybutów i pomijania innych. Zastosowano tę koncepcję w ujęciu Williama Gamsona i Andre Modiglianiego, uzupełnioną o typologię Dietrama Scheufelgo oraz mechanizmy dostosowania ram w ujęciu Davida Snowa. Analiza polega na omawianiu i rekonstrukcji pięciu wykrytych ram interpretacyjnych (suwerenności, statusu, zagrożenia, bezpieczeństwa oraz protestu) na podstawie artykułów na wymienionych platformach. Wynikiem analizy są strukturyzacja elementów kształtujących wymienione ramy oraz wskazywanie czynników zewnętrznych wpływających na ich organizację w dyskursie z uwzględnieniem skutków ich oddziaływania na schematy interpretacyjne odbiorcy. Ponadto zostały rozpatrzone mechanizmy dostosowania wykrytych ram do dyskursu dziennikarskiego w sposób jednocy wokół wspólnoty narodowej oraz mobilizujący grupę odbiorców do działania społecznego. Opisano również, w jaki sposób zidentyfikowane ramy współkształtują narrację antymigracyjną, dążącą do wykluczenia aspektu uchodźczego, dehumanizacji podmiotów oraz delegitymizacji oponentów politycznych jako współodpowiedzialnych za kryzys migracyjny, w celu skuteczniejszego narzucania ustalonej przez nadawcę interpretacji badanego zjawiska.

Aleksandra Owczarek, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

Cashless Society. Wzrost płatności zbliżeniowych i BLIK a spadek użycia gotówki w Polsce – analiza trendu

Celem artykułu jest sprawdzenie czy rozwój płatności zbliżeniowych i systemu BLIK przekłada się na spadek wykorzystania gotówki w Polsce w latach 2020-2025, jak i również porównanie sytuacji Polski z innymi krajami. Podstawową metodą badawczą jest analiza danych zastanych. Zastosowano triangulację źródeł, wykorzystując dane pięciu niezależnych instytucji, jakimi są Narodowy Bank Polski, Polski Standard Płatności, Główny Urząd Statystyczny, Europejski Bank Centralny oraz Sveriges Riksbank. W analizie posłużono się dynamiką zmian rok do roku, indeksami jednopodstawowymi, średnim rocznym tempem zmian oraz przeliczeniem wartości gotówki na ceny stałe z 2019 r.

Wyniki wskazują, że liczba transakcji BLIK wzrosła w badanym okresie z 424 mln do blisko 2,9 mld, czyli przeciętnie o 46,9% rocznie. Tempo tego wzrostu systematycznie jednak słabnie, z 80,0% w 2021 r. do 19,4% w 2025 r., co świadczy o zbliżaniu się rynku do nasycenia. Równolegle udział gotówki w liczbie transakcji w placówkach handlowo-usługowych zmniejszył się z 46,4% w 2020 r. do 40,2% w 2023 r.

Kluczowym ustaleniem jest rozdzielenie dwóch funkcji pieniądza gotówkowego. Nominalna wartość gotówki w obiegu rosła nieprzerwanie, jednak po przeliczeniu na ceny stałe z 2019 r. okazuje się, że jej realny zasób pozostał w 2025 r. na poziomie z 2020 r. O wielkości tego zasobu decydują przede wszystkim inflacja i poziom stóp procentowych, a nie rozwój płatności mobilnych.

Sformułowane wnioski z badania własnego pokazują, że płatności zbliżeniowe i BLIK ograniczają wykorzystanie gotówki jako sposobu płacenia, nie wpływając natomiast na jej rolę jako formy przechowywania wartości. Scenariusz pełnego społeczeństwa bezgotówkowego nie znajduje w polskich danych potwierdzenia w perspektywie najbliższych lat.

Słowa kluczowe: cashless society, BLIK, płatności zbliżeniowe, obrót gotówkowy, analiza trendu, system płatniczy.

Zachariasz Bortliczek, Uniwersytet Jagielloński

Pojęcie kapitału w pracach Karola Marksa

Referat podejmuje problem pojęcia kapitału w pracach Karola Marksa. Praca składa się z dwóch części: pierwszej, mającej charakter kontekstowy, oraz drugiej, stanowiącej właściwe wyjaśnienie pojęcia kapitału w odniesieniu do uwag poczynionych w części pierwszej. Część kontekstowa porusza problemy znaczenia krytyki w pracach Marksa, metody stosowanej przez ekonomię polityczną oraz metody stosowanej przez Marksa, aby następnie przejść do wyjaśnienia marksowskiej teorii wartości. Przeciwwstawiam teorię wartości opartą na pracy alternatywnym interpretacjom zaproponowanym przez badaczy związanych z *Open Marxism* oraz *Neue Marx-Lektüre*. Część drugą zaczynam od przedstawienia niesatysfakcjonujących definicji kapitału. Następnie prezentuję kolejne kroki w marksowskim dochodzeniu do pojęcia kapitału w *Kapitale*. Prezentuję dwa rodzaje cyrkulacji towarów – sprzedaż w celu kupna oraz kupno w celu sprzedaży – jako potencjalny punkt wyjścia kapitału, aby następnie odrzucić sprzedaż w celu kupna jako formę cyrkulacji, za pomocą której nie da się wytłumaczyć zaistnienia samopomnażającej się wartości. Pokazuję, że koniecznym było, aby Marks w procesie wykładu wprowadził do analizy pojęcie siły roboczej, rozumianej jako towar. Argumentuję, że dopiero to pojęcie pozwoliło wytłumaczyć istnienie kapitału. Korzystając z uwagi poczynionej przez Marksa w publikacji *Praca najemna i Kapitał*, zaznaczam relacyjny charakter kapitału. Wskazuję, że warunkiem możliwości jego zaistnienia była akumulacja bogactwa i podporządkowanie siły roboczej, oraz wskazuję, że aby kapitał, rozumiany jako system społeczny, mógł trwać, niezbędna jest relacja podporządkowania.

Martyna Ossowska, Uniwersytet Szczeciński, Wydział Ekonomii, Finansów i Zarządzania,
ul. Cukrowa 8, 71-004 Szczecin

Gotowość społeczna do wdrożenia Strefy Czystego Transportu w Szczecinie

Celem artykułu jest ocena społecznego postrzegania planowanego wdrożenia Strefy Czystego Transportu w Szczecinie oraz identyfikacja najważniejszych korzyści, obaw i warunków akceptacji tego rozwiązania. Badanie przeprowadzono w dniach 8–28 listopada 2024 roku metodą sondażu diagnostycznego z wykorzystaniem internetowego kwestionariusza ankiety. W badaniu uczestniczyło 310 mieszkańców Szczecina i okolic. Analizę pytań zamkniętych przeprowadzono z zastosowaniem liczebności i udziałów procentowych, natomiast odpowiedzi otwarte poddano jakościowej analizie treści. Wyniki wskazują na rozbieżność pomiędzy dostrzeganiem potencjalnych korzyści SCT a poparciem dla konkretnych ograniczeń. Korzyści zdrowotne dostrzegało 53,5% badanych, a możliwość poprawy jakości powietrza 48,4%, podczas gdy ograniczenia dotyczące pojazdów spalinowych popierało 28,7% respondentów. Jednocześnie 61,3% uczestników negatywnie oceniło gotowość Szczecina do wdrożenia strefy, 64,5% uznało rozwój transportu publicznego za rozwiązanie bardziej efektywne niż utworzenie SCT, a 70,3% wskazało ryzyko obciążeń finansowych właścicieli starszych pojazdów. Stopniowe wdrażanie strefy popierało 69,0% badanych. Wyniki sugerują, że społeczna akceptacja SCT jest uzależniona przede wszystkim od zapewnienia sprawnego transportu publicznego, etapowego wprowadzania ograniczeń, odpowiedniego przygotowania infrastruktury oraz zastosowania rozwiązań ograniczających koszty ponoszone przez mieszkańców. Ze względu na niereprezentatywny charakter próby rezultaty należy traktować jako diagnozę postaw badanej grupy, a nie jako podstawę do uogólnień dotyczących całej populacji Szczecina.

Emilia Malinowska, Warszawska Akademia Medyczna, Wydział Nauk Społecznych,
ul. Okopowa 59, 01-043 Warszawa

Temperamentalne uwarunkowania skłonności do ryzyka: analiza zachowań w ruchu drogowym, relacjach interpersonalnych oraz strategiach radzenia sobie ze stresem u młodych dorosłych

Celem artykułu jest analiza powiązań między uwarunkowaniami temperamentalnymi a skłonnością do podejmowania ryzyka przez młodych dorosłych. W oparciu o Regulacyjną Teorię Temperamentu (RTT) omówiono biologiczne i psychospołeczne mechanizmy leżące u podłoża ryzyka fizycznego, społecznego oraz zachowań antyzdrowotnych w reakcji na stres. Przegląd koncepcji wskazuje, że zachowania ryzykowne pełnią funkcję behawioralnego narzędzia regulacji optymalnego poziomu aktywacji kory mózgowej.

Słowa kluczowe: zachowania ryzykowne, Regulacyjna Teoria Temperamentu, radzenie sobie ze stresem, reaktywność emocjonalna, zapotrzebowanie na stymulację

Karolina Tarazona Serrador, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

Psychologia wyboru pod presją: scarcity mindset i algorytmiczna perswazja jako potencjalne moderatory present bias w decyzjach inwestycyjnych

Celem artykułu jest analiza, w jaki sposób poczucie niedoboru (scarcity mindset) oraz algorytmiczna perswazja rozumiana jako zbiorcze określenie mechanizmów, przez które platformy cyfrowe kształtują decyzje użytkowników, mogą nasilać present bias, czyli skłonność do przedkładania korzyści natychmiastowych nad większe korzyści odroczone, i sprzyjać ryzykownym decyzjom inwestycyjnym młodych dorosłych zamiast oszczędzania. Finfluencerzy są tu traktowani jako główny nośnik takich treści.

Praca ma charakter przeglądowo-koncepcyjny i opiera się na analizie danych zastanych z triangulacją czterech typów źródeł: recenzowanych badań z ekonomii behawioralnej i psychologii, badań o algorytmach i perswazji cyfrowej, raportów regulatorów oraz badań ankietowych inwestorów indywidualnych i młodych dorosłych w Polsce, Niemczech, USA i Australii.

Przegląd pokazuje, że niedobór finansowy nasila preferencję natychmiastowych pieniędzy, choć szersze twierdzenia teorii niedoboru mają mieszane wsparcie w replikacjach; że algorytmy premiuje finfluencerów najbardziej angażujących, a nie najbardziej kompetentnych, a ich treści zawierają presję czasu i obietnice szybkiego zysku; oraz że kontakt z finfluencerami współwystępuje z wyborem kryptoaktywów i deklarowanym FOMO. Na tej podstawie zaproponowano model, w którym scarcity mindset i algorytmiczna perswazja są potencjalnymi moderatorami present bias. Model jest spójny z literaturą, ale nie został przetestowany empirycznie. Dane ankietowe pokazują współwystępowanie zjawisk, a nie przyczynowość. Wskazano też projekt badania weryfikującego hipotezę potencjalnej moderacji oraz implikacje dla edukacji finansowej.

Słowa kluczowe: present bias, scarcity mindset, finfluencerzy, algorytmy, ekonomia behawioralna, młodzi dorośli.

Cezary Kałęka, Uniwersytet Medyczny w Białymstoku

Wpływ papierosów elektronicznych na układ oddechowy – patomechanizmy i konsekwencje kliniczne

Papierosy elektroniczne są coraz powszechniej stosowaną alternatywą dla tradycyjnych wyrobów tytoniowych. Mimo braku procesu spalania, wytwarzany przez nie aerozol zawiera liczne substancje mogące oddziaływać na układ oddechowy. Celem pracy było przedstawienie aktualnego stanu wiedzy dotyczącego patomechanizmów oraz konsekwencji klinicznych związanych z używaniem e-papierosów.

Pracę przygotowano w formie przeglądu piśmiennictwa. Analizie poddano publikacje dotyczące składu aerozolu, stresu oksydacyjnego, odpowiedzi zapalnej, uszkodzenia nabłonka dróg oddechowych, wpływu na funkcję płuc oraz możliwego związku z astmą, przewlekłą obturacyjną chorobą płuc, EVALI i procesami nowotworowymi.

Dostępne dane wskazują, że aerozol e-papierosów może nasilać stres oksydacyjny i procesy zapalne, zaburzać funkcję nabłonka oraz wpływać na mechanizmy odpornościowe układu oddechowego. Użytkowanie e-papierosów może również wiązać się z częstszym występowaniem objawów oddechowych, takich jak kaszel, świsty i duszność. Szczególne znaczenie kliniczne może mieć ekspozycja u osób z istniejącymi chorobami układu oddechowego. Jednocześnie długoterminowe ryzyko rozwoju POChP i raka płuca pozostaje niewystarczająco poznane.

Obecny stan wiedzy wskazuje, że papierosy elektroniczne nie są obojętne dla układu oddechowego, jednak pełna ocena ich odległych konsekwencji zdrowotnych wymaga dalszych badań prospektywnych i długoterminowej obserwacji użytkowników.

Słowa kluczowe: papierosy elektroniczne, e-papierosy, aerozol, układ oddechowy, stres oksydacyjny, zapalenie, POChP, EVALI.

Patryk Kapa, Uniwersytet Łódzki, Wydział Filologiczny, ul. Pomorska 171/173, 90-236 Łódź

Does a Non-Narrative, Non-Experiential Museum Exist? An Attempt at Defining the Contemporary Museum

This paper critically examines the widely used terms “narrative museum” and “experiential museum,” arguing that neither category has genuine distinguishing power. Building on Maria Kobielska’s proposal to replace “narrative museum” with “experiential museum,” justified by the claim that contemporary exhibitions expose visitors to intense sensory stimuli, the article shows that this shift merely repeats the original error: every exhibition provides visitors with some experience and some story, so neither term truly separates one type of museum from another. Drawing instead on Eilean Hooper-Greenhill’s concept of the “post-museum,” defined against the “modernist museum” that transmits objective facts from expert to passive viewer, the paper tests the thesis that narrativity and experientiality are inherent to every museum, through a comparative analysis of three institutions with radically different exhibition strategies: the multisensory, brand-oriented Chocolate Factory Museum E. Wedel; the tightly time-controlled Raclawice Panorama Museum, where a recorded narrator dictates the pace of viewing; and the traditionally arranged “Collection on the Move / Africa” exhibition at the Archaeological and Ethnographic Museum in Łódź, whose classical display of objects nonetheless conveys “grand narratives” about their origin and decontextualization. The analysis shows that narrative and experience-creation are present across all three strategies, differing only in intensity and mode of sensory engagement. The paper concludes that what distinguishes contemporary museums is not narrative or experience, but a shift in institutional philosophy toward visitor participation. Rather than coining further labels for every possible museum, the paper proposes the term “Museum 2.0” — borrowed from digital culture and popularized by Nina Simon — for institutions oriented toward participatory, engaging exhibitions, anticipating that later stages could be labeled “Museum 3.0” and beyond.

dr Marcelina Zdenkowska

Od człowieka do więcej-niż-człowieka. Klasyczne teorie kultury w dialogu z posthumanizmem

Artykuł podejmuje problem relacji między klasycznymi teoriami kultury a współczesnym posthumanizmem. W polskim kulturoznawstwie koncepcje Clifforda Geertza, Stuarta Halla oraz Claude'a Lévi-Straussa nadal stanowią jeden z podstawowych punktów odniesienia dla badań nad kulturą, podczas gdy posthumanizm reprezentowany przez Donnę Haraway, Rosi Braidotti i N. Katherine Hayles zyskuje coraz większe znaczenie we współczesnej humanistyce. Celem artykułu jest odpowiedź na pytanie, czy możliwe jest metodologiczne i teoretyczne połączenie obu perspektyw. Analiza koncentruje się na porównaniu najważniejszych założeń klasycznych teorii kultury i posthumanizmu, ze szczególnym uwzględnieniem opozycji natura–kultura, problemu podmiotowości oraz relacji między symbolem a materialnością. Podstawę badań stanowią prace teoretyczne wymienionych autorów i autorek oraz literatura przedmiotu. W świetle przeprowadzonych analiz posthumanizm nie unieważnia klasycznych teorii kultury, lecz poszerza ich perspektywę badawczą o materialność, technologie oraz byty nie-ludzkie. Klasyczne teorie kultury odpowiadają przede wszystkim na pytanie, w jaki sposób powstaje znaczenie, natomiast posthumanizm przesuwając punkt ciężkości na pytanie, kto i co uczestniczy w jego wytwarzaniu. Artykuł wskazuje, że obie perspektywy mogą być traktowane jako komplementarne, a ich integracja pozwala pełniej uchwycić złożoność współczesnych procesów kulturowych.

Jakub Biernat, Mateusz Janicki, Uniwersytet Łódzki

Wyprawa w przeszłość? Nowe Średniowiecze we współczesnych stosunkach międzynarodowych. Case study Europy i Ameryki Łacińskiej

Współczesny system międzynarodowy podlega transformacji zmierzającej w kierunku, neomedievalizmu, charakteryzującego się jednoczesną integracją państw na poziomie międzynarodowym oraz ich wewnętrzną dezintegracją. Istotą tego procesu jest rozproszenie władzy oraz gwałtowny wzrost znaczenia aktorów pozapaństwowych, takich jak aglomeracje miejskie, korporacje międzynarodowe, prywatne firmy wojskowe, grupy terrorystyczne oraz zorganizowane grupy przestępcze, co skutecznie podważa tradycyjny weberowski monopol państwa na stosowanie przemocy i decydowanie o losach jednostek.

Analiza porównawcza przypadków Europy i Ameryki Łacińskiej potwierdza hipotezę o erozji suwerenności terytorialnej na rzecz systemu nakładających się autorytetów oraz wielorakich lojalności. W Europie neomedievalne imperium objawia się głębokim pluralizmem prawnym i sporami o wyższość norm między instytucjami unijnymi a sądami krajowymi państw członkowskich, dynamicznym rozwojem dyplomacji miejskiej w ramach Paktu Wolnych Miast, pragmatycznymi sojuszami, takimi jak Nowa Hanza oraz regulacyjną odpowiedzią na ekspansję kapitalizmu inwigilacji ze strony gigantów technologicznych. Z kolei w Ameryce Łacińskiej proces ten ma charakter niestabilny, co dostrzec można w rozwoju paradyplomacji, starciach państw z korporacjami w sporach inwestycyjnych, zjawisku kryzysu demokracji oraz wyłanianiu się struktur *criminal governance*, w których granica między legalną a nielegalną władzą ulega zatarciu.

Oba analizowane regiony pokazują, że państwa narodowe przestają być wyłącznymi centrami decyzyjnymi w sprawach wewnętrznych i zewnętrznych. Neomedievalizm jawi się jako zróżnicowany model porządku światowego, będący bezpośrednią odpowiedzią na kryzys westfalskiej państwowości w którym ogólny ład jest wynikiem ciągłej koegzystencji, rywalizacji oraz konfliktów pomiędzy różnorodnymi podmiotami państwowymi i subpaństwowymi.

Beata Szczawińska, Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie, Wydział Nauk Społecznych

System oświaty we Włoszech

System edukacji stanowi istotny element funkcjonowania społeczeństwa, wpływając na rozwój jednostki, na jej kompetencje oraz możliwości uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym. Celem prezentacji jest przedstawienie struktury i specyfiki systemu edukacji we Włoszech, z uwzględnieniem poszczególnych etapów kształcenia, organizacji nauki oraz wybranych problemów współczesnej oświaty.

W prezentacji omówiono najważniejsze poziomy włoskiego systemu edukacyjnego - od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, przez edukację przedszkolną i szkołę podstawową, aż po szkolnictwo średnie, policealne i wyższe. Szczególną uwagę poświęcono organizacji kształcenia na poziomie szkoły podstawowej oraz szkół średnich pierwszego i drugiego stopnia, a także możliwościom wyboru dalszej ścieżki edukacyjnej i zawodowej przez młodzież. Przedstawiono również charakterystyczne elementy włoskiej oświaty, takie jak skala ocen od 0 do 10, długie wakacje letnie oraz obecność edukacji obywatelskiej w programie nauczania.

Istotnym zagadnieniem prezentacji jest edukacja włączająca, umożliwiająca uczniom z niepełnosprawnościami naukę w placówkach ogólnodostępnych. Rozwiązanie to ukazano w kontekście wspierania rozwoju poznawczego, społecznego i komunikacyjnego uczniów oraz wyrównywania szans edukacyjnych.

W końcowej części zaprezentowano najważniejsze zagrożenia i wyzwania stojące przed włoską oświatą, w tym kryzys demograficzny, odpływ młodych absolwentów za granicę, nierówności regionalne, bariery edukacyjne migrantów, trudności absolwentów na rynku pracy oraz potrzebę lepszego powiązania edukacji teoretycznej z praktyką. Omówiono także wyzwania związane z cyfrową transformacją szkół. Prezentacja pozwala spojrzeć na włoski system edukacyjny jako na strukturę łączącą tradycję z koniecznością dostosowania do współczesnych potrzeb społecznych i gospodarczych.

Zuzanna Brudło Weronika Bzdawka, Edyta Donowska, Julia Murawiec, Grzegorz Skiba, Artur Zgliczyński, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

Zbadanie i ocena procesu instytucjonalnego, gospodarczego i politycznego upodobniania się relacji Wielkiej Brytanii z Unią Europejską do faktycznego członkostwa w UE w okresie post-brexitowym

Celem artykułu jest zbadanie i ocena procesu instytucjonalnego, gospodarczego i politycznego upodobniania się relacji brytyjsko-unijnych do faktycznego członkostwa w latach 2021- 2026. Badanie miało odpowiedzieć trzy pytania badawcze: ocenę stopnia, w jakim nowe mechanizmy sektorowe odtwarzają swobody rynku wewnętrznego UE (P1), identyfikację presji gospodarczej i logistycznej wymuszającej powrót do mechanizmów współpracy (P2) oraz weryfikację roli zmiany rządu i poparcia społecznego w przyspieszeniu pełzającej integracji instytucjonalnej (P3).

Odpowiedzi na pytania badawcze poszukiwano poprzez analizę prawno-traktatową dokumentów źródłowych, badanie danych handlowych i wskaźników reżimu prawnego (m.in. REUL), analizę opinii publicznej (projekt *Testing the Temperature / What UK Thinks: EU*) oraz analizę profilu psychopolitycznego przywódcy (*Leadership Trait Analysis – LTA*).

Analiza empiryczna wykazała, że najgłębsza rekonwergencja z rynkiem wewnętrznym nastąpiła w obszarze wymiany towarowej. Przyjęcie Wspólnego Obszaru SPS opartego na dostosowywaniu prawa usunęło większość barier fitosanitarnych, podczas gdy Windsor Framework przekształcił Irlandię Północną w trwałą kotwicę regulacyjną, wyzwalaając efekt „Brukseli przez Belfast” i zmuszając brytyjskich producentów do stosowania surowszych norm unijnych. W wymiarze kapitałowym i usługowym powiązano systemy handlu emisjami (UK ETS z unijnym ETS w kontekście CBAM), przywrócono udział w programie Horizon Europe oraz wykształcono „szarą strefę” mobilności kadr. Proces ten nie wynikał z woli politycznej, lecz przez wzrost kosztów transakcyjnych i barier pozataryfowych. W wymiarze politycznym objęcie władzy przez rząd Keira Starmera o profilu przywódczym *constraint - challenger* oraz wysokie poparcie społeczne dla zbliżenia z UE (66% wyborców w Irlandii Północnej) umożliwiły przesunięcie dotychczasowych dyplomatycznych „czerwonych linii” i propozycję Nowego Partnerstwa Strategicznego podczas szczytu w maju 2025 roku.

Przeprowadzone badanie udowadnia, że początkowe dążenie do odzyskania formalnej suwerenności prawnej doprowadziło do paradoksalnej utraty suwerenności faktycznej,

przekształcając Wielką Brytanię z dawnego „twórcy zasad” w ich biernego odbiorcę. W miejsce twardego brexitu powstał nowy, mieszany model współpracy oparty na sieci umów branżowych i wspólnych komitetów. Mimo braku oficjalnego powrotu do Unii Europejskiej, system ten w praktyce odtwarza w kluczowych dziedzinach zasady działania unijnego rynku. Ze względu na bliskość geograficzną oraz znacznie większy potencjał rynku unijnego, Wielka Brytania jest w praktyce zmuszona do stałego dostosowywania się do wymogów prawnych Unii Europejskiej.

Słowa kluczowe: Brexit, relacje UK-UE, rynek wewnętrzny, Windsor Framework, Wspólny Obszar SPS, odbiorca zasad (rule-taker), efekt Brukseli, integracja gospodarcza.

Zuzanna Chodkiewicz, Uniwersytet Jagielloński

Muzyka spektralna a problem ciała w doświadczeniu estetycznym

Referat podejmuje pytanie, jakie miejsce zajmuje muzyka spektralna w dyskursie dotyczącym roli ciała w doświadczeniu estetycznym. Punkt wyjścia stanowi rekonstrukcja kantowskiego ujęcia sądu estetycznego jako intelektualnego i bezinteresownego, które odrzuca ciało przedstawiając je jako niewiarygodne, oraz filozoficzne próby przewyciężenia tego stanowiska (John Dewey, Richard Shusterman). Spektralizm, jako jedyny nurt powojenne awangardy deklaratywnie odcinający się od czystej abstrakcji na rzecz fizycznej natury dźwięku, stanowi zatem naturalny przedmiot do analizy pozycji ciała w doświadczeniu estetycznym. Odwołując się do feministycznej krytyki figury geniusza (Linda Nochlin, Marcia Citron, Susan McClary), oraz analizy dyskursu otaczającego muzykę elektroakustyczną przeprowadzonej przez Andrzeja McCartney, pokazuję jak relacja kompozytora z materiałem dźwiękowym jest historycznie kodowana płciowo. Odnoszę to następnie do praktyk kompozytorskich w samym spektralizmie, które tę opisywaną przez autorki zależność, zamiast przełamywać, podtrzymują. Materiał akustyczny- mimo deklarowanej autonomii- nigdy nie ma w praktyce spektralnej realnej możliwości oporu wobec zamysłu twórcy. W ostatniej części, odwołując się do somaestetyki Richarda Shustermana, badam siatkę pojęciową spektralistów ("oddechy", triadę szkielet-ciało-skóra) pod kątem kategorii proponowanych przez filozofa. Pokazuję, że muzyka spektralna nie jest "ucieleśniona" w sensie proponowanym przez somaestetykę. Są aspekty, w których może być wykorzystywana w kluczu poszerzania świadomości ciała, jednak taki akt pozostaje w sprzeczności z estetycznymi założeniami spektralizmu. Celem referatu jest wykazanie, że muzyka spektralna, mimo potencjału, nie rozwiązuje problemu marginalizacji ciała w doświadczeniu estetycznym.

Marlena Koziół, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

Swiftonomics jako przykład wpływu wydarzenia artystycznego na rozwój społeczno-ekonomiczny regionu. Studium przypadku Singapuru

Celem opracowania jest analiza wpływu wydarzeń artystycznych na rozwój społeczno-ekonomiczny regionu na przykładzie zjawiska „Swiftonomics” związanego z trasą koncertową *The Eras Tour* realizowaną przez Taylor Swift w Singapurze. W badaniu zastosowano metodę studium przypadku oraz analizę danych wtórnych pochodzących z raportów instytucji publicznych, danych statystycznych oraz literatury przedmiotu.

Przeprowadzona analiza wskazuje, że organizacja koncertów przyczyniła się do wzrostu ruchu turystycznego, zwiększenia przychodów sektora hotelarskiego, gastronomicznego oraz handlowego, a także wzmocnienia pozycji Singapuru jako regionalnego centrum wydarzeń międzynarodowych. Wyniki potwierdzają, że wydarzenia artystyczne mogą stanowić skuteczne narzędzie wspierające rozwój społeczno-ekonomiczny regionów.

Słowa kluczowe: Swiftonomics, eventy, turystyka eventowa, rozwój regionalny, Singapur, The Eras Tour.

Gabriela Wasilewska, Uniwersytet w Białymstoku

Wpływ branży fast fashion na środowisko naturalne

Przedmiotem tej prezentacji jest analiza wpływu środowiskowego generowanego przez liniowe modele biznesowe fast fashion i ultra-fast fashion w całym cyklu życia produktów tekstylnych. Podstawowe pytania badawcze – mające na celu zrozumienie konsekwencji ekologicznych oraz mechanizmów regulacyjnych mających na celu ich złagodzenie – są następujące: 1. jaka jest rzeczywista skala obciążenia środowiskowego (emisje CO₂ zużycie wody, uwalnianie mikroplastiku, odpady tekstylne) generowanego przez sektor; 2. w jakim stopniu unijne instrumenty prawne (takie jak standardy ekoprojektu, zakaz niszczenia niesprzedanej odzieży, Rozszerzona Odpowiedzialność Producenta oraz dyrektywy antugreenwashingowe) są w stanie wymusić transformację rynku w stronę gospodarki cyrkularnej; oraz 3. jakie czynniki decydują o wyborach odzieżowych konsumentów i ich skłonności do zakupu trwałych ubrań. Ramy teoretyczne i metodologiczne badania opierają się na metodzie desk research, krytycznym przeglądzie literatury, analizie prawnoporównawczej oraz metodzie studium przypadku (ang. case study), z wykorzystaniem wtórnych danych naukowych, unijnych aktów prawnych i raportów instytucjonalnych.

Słowa kluczowe: Fast fashion i ultra-fast fashion; wpływ na środowisko i LCA; zanieczyszczenie mikroplastikiem; greenwashing; unijne regulacje gospodarki obiegu zamkniętego.

Gabriela Wasilewska, Uniwersytet w Białymstoku

Wpływ platform streamingowych na upadek tradycyjnej telewizji i zjawisko "binge-watchingu"

Przedmiotem tej prezentacji jest analiza strukturalnej transformacji współczesnego rynku audiowizualnego, polegająca na wypieraniu tradycyjnej telewizji linearnej przez cyfrowe platformy streamingowe (VOD/SVOD) oraz na ocenie wieloaspektowego zjawiska binge-watchingu. Podstawowe pytania badawcze – ukierunkowane na zrozumienie mechanizmów rezygnacji z tradycyjnych kabłówek (cord-cutting) oraz konsekwencji behawioralnych – obejmują: 1. określenie skali i stopnia determinowania rezygnacji z telewizji satelitarnej i kablowej przez ofertę platform streamingowych; 2. identyfikację elementów architektury interfejsu (UX) oraz konstrukcji narracyjnej stymulujących wielogodzinne maratony serialowe; oraz 3. wyznaczenie granicy między nieszkodliwą rekreacją a problematycznym uwikłaniem behawioralnym w świetle najnowszej literatury. Ramy metodologiczne opierają się na krytycznym, interdyscyplinarnym przeglądzie literatury naukowej, zestawionym z analizą wtórną danych telemetrycznych (Nielsen The Gauge), reprezentatywnych sondażu (Pew Research Center) oraz polskich i międzynarodowych badań z zakresu psychologii uzależnień i mediów.

Słowa kluczowe: Platformy streamingowe i VOD; cord-cutting; telewizja tradycyjna; binge-watching; technologia perswazyjna UX/UI.

Marta Kazimierczak-Kołodziejczyk, Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie

Jaką rolę pełni współczesny nauczyciel wczesnej edukacji?

Prezentacja podejmuje problematykę roli i zadań nauczyciela wczesnej edukacji w kontekście wszechstronnego rozwoju dziecka. Analizie poddano podstawowe obszary jego działalności, obejmujące różnorodność pełnionych ról - między innymi rolę dydaktyczną, wychowawczą czy diagnostyczną. Omówiono znaczenie planowania i organizacji procesu dydaktycznego, kształtowania relacji z dziećmi oraz współpracy z rodzicami. Zwrócono uwagę na rozwój kompetencji zawodowych i potrzebę ciągłego doskonalenia się nauczyciela. Rozważania ukazują nauczyciela wczesnej edukacji jako istotną postać procesu edukacyjnego, której działania wpływają na jakość procesu kształcenia, rozwój dziecka oraz tworzenie sprzyjającego środowiska edukacyjnego.

Słowa kluczowe: nauczyciel wczesnej edukacji, rozwój dziecka, proces kształcenia, kompetencje zawodowe, role nauczyciela.

Ks. Walter Rachwalik, doktor nauk teologicznych, Uniwersytet Opolski

Duchowe przesłanie encykliki św. Jana Pawła II *Ecclesia de Eucharystia*, ogłoszonej 17 IV 2003

„W liturgii, jak naucza Sobór Watykański II, zwłaszcza w Boskiej Ofierze Eucharystycznej, dokonuje się dzieło naszego odkupienia. W najwyższym stopniu przyczynia się ona do tego, aby wierni swoim życiem wyraża i oraz ujawniali innym ludziom misterium Chrystusa i rzeczywistą naturę Kościoła [Konstytucja o liturgii świętej, 1963, 2.]”

„W kontekście tego oświadczenia, czymś oczywistym, jak się wydaje, był fakt, że św. Jan Paweł II ostatnią swoją encyklikę poświęcił właśnie tematyce Ofiary Mszy Świętej, nadając jej tytuł: „Kościół żyje dzięki Eucharystii [Św. Jan Paweł II, encyklika „*Ecclesia de Eucharistia* vivit’, [dalej: EdE], Watykan 19203.]”.

Inicjując swój teologiczny dyskurs na temat Najświętszego Sakramentu Ołtarza, św. Jan Paweł II odniósł się do osobistego doświadczenia wiary, kiedy to, jako następca św. Piotra Rybaka, w ramach pielgrzymki do Ziemi Świętej, którą odwiedził w Roku Jubileuszu 2000-lecia Narodzin Zbawiciela, mógł odprawić Ofiarę Mszy Świętej w Wieczerniku Jerozolimskim,

„Poświęcając Eucharystii całą uwagę, na jaką zasługuje, oraz dokładając wszelkich starań, aby nie umniejszyć wielkości jej wymiaru czy wymogu, stajemy się rzeczywiście świadomi wielkości swego daru”.

„Wejdźmy, umiłowani Bracia i Siostry, do szkoły świętych, wielkich mistrzów prawdziwej pobożności eucharystycznej. W ich świadectwach teologia Eucharystii nabiera całego blasku przeżycia, „zaraża” nas i niejako „rozgrzewa”.

„Posłuchajmy przede wszystkim Najświętszej Dziewicy Maryi, w której tajemnica Eucharystii jawi się bardziej niż w kimkolwiek innym jako tajemnica światła. Patrząc na Nią, poznajemy przemieniającą moc, jaka posiada Eucharystia. W Niej dostrzegamy świat odnowiony w miłości. Kontemplując Ją wziętą do Nieba z duszą i ciałem, dostrzegamy skrawek „nowych niebios” i „nowej ziemi”, które otworzą się przed naszymi oczyma wraz powtórnym przyjściem Chrystusa. Tu na ziemi Eucharystia stanowi ich „rękojmię” i, w pewnym sensie, antycypację: Veni, Domine Jesu! (Przjdź, Panie Jezus!). (Ap 22, 20)

Słowa kluczowe: Najświętszy Sakrament Ołtarza – Ofiara Mszy Świętej – Komunia Święta
Sakramentalna – grzech śmiertelny

Ks. Walter Rachwalik, doktor nauk teologicznych, Uniwersytet Opolski

Duchowe przesłanie pouczeń udzielonych w prywatnych objawieniach intelektualnych przez Najświętszą Królowę niebios czcigodnej służebnicy Bożej Marii od Jezusa, w świetle jej pamiątnika zatytułowanego „Mistyczne Miasto Boże, czyli żywot Matki Boskiej” cz. I.

Spośród wielu dzieł literackich traktujących o osobie Najświętszej Maryi Panny, Matki Syna Bożego, Jezusa Chrystusa, przedmiotem badań uczyniono, w tym referacie, wydane w formie książkowej prywatne objawienia, które miała otrzymać Maria od Jezusa, przeorysza klasztoru Franciszkanek w Agredzie, zmarłej w 1665 roku, zatytułowane „Mistyczne Miasto Boże”.

Z przeprowadzonych badań wynika, że Matka Zbawiciela, Najświętsza Królowa niebios udzieliła Marii z Agredy następujących pouczeń, których wartość ma charakter ponadczasowy.

1. Obowiązkiem rodziców jest uczyć dzieci życia miłego Bogu; 2. Po przebudzeniu należy pokornie wezwać Bożego Błogosławieństwa; 3. Trzeba aniołów prosić o stałą opiekę; 4. Wezwanie do stałej pamięci o nieuniknionej konieczności śmierci; 5. Pochwała życia Bogu poświęconemu w życiu zakonnym;
6. Człowiek winien oddać się Panu Bogu; 7. Dar wiary jest kosztownym skarbem Boga; 8. Nadzieja kształtuje w katoliku postawę ufności wobec Stwórcy; 9. Rzeczywistym stanem miłości do Boga jest fakt spełniania przykazań”; 10. W małżeństwie też trzeba i można być świętym;
11. Stworzenie winno okazywać wdzięczność swemu Stwórcy; 12. Należy być wdzięcznym za Wcielenie Syna Bożego; 13. Posłuszeństwo należy się Bogu; 14. Niektórym wiernym Bóg udziela łaski głębszej z Nim duchowej zażyłości; 15. Pokora stanowi podstawę życia miłego Bogu;
16. W przyjętym lekceważeniu i pogardzie ukryte jest źródło łask Bożych; 17. Należy stale zgłębiać tajemnicę Wcielenia Syna Bożego; 18. Pamięć o Ofierze Zbawiciela źródłem życia, prawdy i drogą do zbawienia; 19. Ewangeliczne ubóstwo otwiera drzwi wieczności; 20. Cierpienie daje możliwość uświęcenia się;
21. Tylko Stwórca może zaspokoić duchowy głód serca stworzenia; 22. Obowiązkiem jest naśladowanie Jezusa Chrystusa ukrzyżowanego; 23. Cierpienia duszy winny być przyjmowane z wdzięcznością; 24. Trzeba strzec się grzechu.

Słowa kluczowe: imię Moje czcij zawsze z największy nabożeństwem.

Ks. Walter Rachwalik, doktor nauk teologicznych, Uniwersytet Opolski

Duchowe przesłanie pouczeń udzielonych w prywatnych objawieniach intelektualnych przez Najświętszą Królowę niebios czcigodnej służebnicy Bożej Marii od Jezusa, w świetle jej pamiątnika zatytułowanego „Mistyczne Miasto Boże, czyli żywot Matki Boskiej” cz. II

Matka Zbawiciela, Najświętsza Królowa niebios udzieliła Marii z Agredy następujących pouczeń, których wartość ma charakter ponadczasowy; oto one:

1. Matka Zbawiciela jest Matką Miłosierdzia; 2. Św. Józef, oblubieniec Panny Maryi, ma szczególne względy u Boga; 3. Cierpienie chętnie przyjęte jednoczy stworzenie ze Stwórcą; 4. To Stwórca decyduje, komu i jakich łask wyższych udzielić; 5. Matka Zbawiciela jest Pośredniczką łask wszelkich;
6. Godnie należy przyjmować Komunię Świętą; 7. Najświętszy Sakrament Ołtarza jest źródłem łask Bożych; 8. Wierni winni stale pamiętać o męce Zbawiciela; 8. Mądrością jest rozważać gorzka mękę i śmierć Zbawiciela; 9. Wierni winni stale pamiętać o męce Zbawiciela; 10. Obowiązkiem wiernych jest uczestniczyć w zbawianiu bliźnich;
11. Tylko nieliczni wierni szczerze naśladować Zbawiciela w Jego męce; 12. Trzeba nieustannie kontemplować mękę Jezus Chrystusa; 13. Zanika wśród wiernych gorliwość religijna pierwszych chrześcijan. 14. Istotą szczęścia zbawionych jest łaska oglądania i posiadania Boga; 15. Matka Chrystusa miała wpływ na powstanie Nowego Testamentu;
16. Duch Święty stale chce udzielać Swych darów; 17. Nikomu Bóg nie pozbawia prawa do zbawienia; 18. Przyjmować Komunię Świętą należy godnie; 19. Piekło istnieje i istnieć będzie wiecznie; 20. Bóg wciąż chce dzielić się Swoją Dobrocią z każdym człowiekiem;
21. Matka Zbawiciela winna być wzywana w agonii; 22. Najświętszy Sakrament Ołtarza broni duszę przed atakami szatana; 23. Kapłaństwo winno być w poszanowaniu; 24. Należy Bogu okazywać wdzięczność za otrzymane łaski;
25. W jakim celu Kościół ustanawia dni świąteczne?; 26. Koniecznie trzeba podtrzymywać pamięć o śmierci; 27. W chwili śmierci trzeba pokornie przywołać Matkę Zbawiciela.

Słowa kluczowe: W tej nauce zawarta jest recepta na szczęście człowieka.

Ks. Walter Rachwalik, doktor nauk teologicznych, Uniwersytet Opolski

„To, co mówię, będzie pomocą dla wielu” – rzecz o duchowych przesłaniach mistycznych relacji Anny Dąbskiej (1923-2007) w świetle pamiętnika zatytułowanego „Pozwólcie ogarnąć się Miłości” cz. I.

Anna Dąbska urodziła się w 1923 r. w Warszawie, tam też zmarła 15 września 2007 r. Podczas II wojny światowej działała w konspiracji jako łączniczka i sanitariuszka Armii Krajowej. W 1944 r. została aresztowana przez Sowietów i zesłana do łagrów w Ostaszkowie oraz Kałudze, gdzie przeżyła ponad rok.

W trudnych warunkach przebywania na zesłaniu modliła się o możliwość dalszej służby Ojczyźnie. Po wojnie ukończyła studia artystyczne i pracowała jako plastyk oraz dziennikarka. Z czasem zaczęła doświadczać wewnętrznych natchnień nadprzyrodzonych, w tym także mistycznych lokucji intelektualnych. Przez ponad dwadzieścia lat spisywała przebieg rozmów z Jezusem Chrystusem, Matką Bożą oraz duszami zmarłych.

Z przeprowadzonej analizy duchowych zapisków Anny Dąbskiej wynika, że Bóg za jej pośrednictwem przypomina o Sobie, że jest Bogiem Miłości i Miłosierdzia, który zatroskany jest zarówno o doczesną kondycję człowieka, jak i – oczywiście przede wszystkim – o jego wieczne zbawienie. Cel ten może być przez niego osiągnięty, jeżeli będzie w swoim życiu kierował się Jego Przykazaniami.

„Żyję w was i walczę za was”; „Żaden byt nie powstał dla nieszczęścia”; „Kto przy Mnie jest, ma bezpieczeństwo i nic na świecie zagrozić mu nie zdoła”; „Nie bójcie się Mnie”; „Rodzaj człowieczy pogrąża się w nienawiści, odrzuciwszy Prawo Moje”; „Nic, co ograniczone, małe i niepełne - nie zaspokoi was”; „Zbrodnie wasze przede wszystkim wam szkodzą, was samych niszczą i upodlają, są najgorszym z nieszczęść waszych”;

„Stan człowieczy to sama słabość, miałość dobrych zamiarów, stała gotowość do grzechu: „Zdolnym i bogato uposażonym zawsze zagraża pycha”; „Kto służy bliźnim swoim z całego serca, Mnie służy”; „Każdego z was po wielokroć uratowałem od śmierci i kalectwa”; „Prawdy Mojej nie można przyjmować tylko tego, co komu się spodoba”; Wciąż tęsknię do spotkania z wami”; „Nie porównujcie się z innymi ludźmi, bo każdy swoją nędzę dźwiga”.

Słowa kluczowe: „Nie idziecie - do Mnie, ale idziecie ze Mną, waszym Przewodnikiem i Mistrzem”.

Ks. Walter Rachwalik, doktor nauk teologicznych, Uniwersytet Opolski

„To, co mówię, będzie pomocą dla wielu” – rzecz o duchowych przesłaniach mistycznych relacji Anny Dąbskiej (1923-2007) w świetle pamiętnika zatytułowanego „Pozwólcie ogarnąć się Miłości” cz. II.

Anna Dąbska, warszawianka (1923-2007) r., łączniczka i sanitariuszka Armii Krajowej. W 1944 r. została aresztowana przez Sowietów i zesłana do łagrów w Ostaszkowie oraz Kałudze, gdzie przeżyła ponad rok. Pozostawiła po sobie bogatą spuściznę literacką, będąc świadectwem jej rzymsko-katolickiej, głębokiej wiary, również miłości do Ojczyzny i nadziei na duchowe odrodzenie świata.

Analiza zapisków Anny Dąbskiej potwierdza stałą troskę Trójcy Świętej nie tylko szczęście przywiązane do ludzkiego życia na ziemi we wszelkich jego wymiarach. A ponieważ człowiek jest istotą duchowo-cielesną, również uporczywie upomina go, by odstępował od grzechu, by żył według Ewangelii Jezusa Chrystusa, Pouczenia Boże spisane przez Autorkę mają charakter definitywny i ponadczasowy.

1. „Wobec Miłości jesteście wszyscy równi, wszyscy - dłużnikami jesteście”; 2. „Chcę was chronić, chcę okazać wam Miłość Moją i potęgę obrony Mojej”; 3. „Niejeden z was żyje w przekonaniu o własnej nieskazitelności”; 4. „Nauka Moja nie jest łatwa i przyjemna dla natury człowieka”; 5. „Ile rozdajecie, też wiem i pamiętam”;
6. „Szatan drży przede Mną i ucieka, a tylko z zewnątrz naszcze kiwać może”; 7. „Ja pragnę ubezpieczać was”; 8. „obraliście nienawiść, chciwość, gwałt, krzywdę i kłamstwo, by wam królowały”; 9. „Bądźcie względem siebie cierpliwi”; 10. „Lecz biada i tym, którzy swoim życiem zaprzeczają Moim prawom, jeśli je głoszą”;
11. „Chcecie, by inni troszczyli się o was, na was pracowali, was obdarzali i zachwycali się wami.”; 12. „Jak przyszlście, tak nadzy schodzicie ze świata, bo wszystko to, co wam się cennym wydawało, jest teraz dla was prochem i pyłem, nicością”; 13. „Nikt z was nie “swojego” nie ma, chociaż tak myśli. Wszelkie dary umysłu i talenty Moje są.”; 14. „Wszyscy jesteście plemieniem faryzeuszy, a obłuda przyrosła do was.”;
15. „Rozwój duchowy jest prawem waszym i waszym największym szczęściem, a jego pełnia – celem życia”; 16. „Zdrowie – bywa przyczyną nadużyć, gdyż na wiele rozrywek wam pozwala”; 17. „Macie władzę – by wspomagać, chronić, opiekować się, uczyć przykładem

własnym”; 18. „Przez takich, jak wy, świat został podzielony na wilki i owce”; 19. „Kto Mnie wybierze, wybór swój czyni na wieczność”.

20. „Wzywam was do uciszenia się, umiarkowania w potrzebach waszych”; 21. „Ja działam miłowaniem was, leczeniem i wyzwaniem z nędz waszych”; 22. „Największe dzieła powierzam najskromniejszym”; 23. „Ja jestem waszym lekarzem, uzdrowicielem, wybawcą”; 24. „Zależy Mi na każdym z was”; 25. „Grzech działa jak narkotyk”; 26. „Mojej Miłości nie zdoła ograniczyć żadna zbrodnia świata”.

Słowa kluczowe: „Szatan drży przede Mną i ucieka, a tylko z zewnątrz naszczekiwać może”.

Ks. Walter Rachwalik, doktor nauk teologicznych, Uniwersytet Opolski

Zarys profilu ludzkiego i duchowego św. Ojca Pio w świetle wyników badań zespołu teologów „WYDAWCÓW WŁOSKICH”, mających pełny wgląd w zachowaną z lat 1910-1922 jego korespondencję z kierownikami duchowymi: o. Benedyktem z San Marco in Lamis i o. Augustynem z San Marco In Lamis

Powszechną praktyką Kościoła Rzymsko-Katolickiego jest rzeczywista troska o zachowanie spuścizn literackich tych wiernych, o których zarówno za ich życia, jak też po ich śmierci, utrzymywało się i wciąż utrzymuje przekonanie o ich nieprzeciętnym życiu zarówno religijnym jak i apostołskim, co w niektórych przypadkach potwierdzono w aktach beatyfikacji czy też kanonizacji.

Za przykład posłużyć może postać kapucyna, stygmatyka, Francesco Forgione, znanego pod włoskim zakonnym imieniem „Padre Pio”, urodzonego 25 V 1887 roku w Pietrelcinie, zmarłego 23 IX 1968 roku w San Giovanni Rotondo, autorstwa którego odręczne listy zachowały się w imponującej ilości. Wśród nich te, które adresował w okresie od 1910 do 1922 roku do swoich kierowników, którymi byli o. Benedykt i o. Augustynem, obaj z San Marco In Lamis.

Oddając słuszną pochwałę trudu, którego podjęli się WŁOSCY WYDAWCY, by zbadać zachowaną korespondencję pomiędzy św. Ojca Pio i jego duchowych kierowników z San Marco In Lamis – s. Augustyna i o. Benedykta, z okresu 1910-1922, należy stwierdzić, iż przeprowadzonych przez nich badań wyłania w intrygującej perspektywie duchowa droga kapucyńskiego kapłana. Była ona od początku nacechowana trudem stałej – dzięki łasce Bożej - przemiany duchowej, której istotą było przeobrażanie się jego osoby w Jezusa Chrystusa, Boskiego Oblubieńca, Ukrzyżowanego Męża Boleści, który uczynił go żertwą ofiarną zadość czyniącą Sprawiedliwości Bożej za grzechy ludzkości.

Słowa kluczowe: Wydawcy włoscy - przyjaciel – ofiara.

Ks. Walter Rachwalik, doktor nauk teologicznych, Uniwersytet Opolski

Rzecz o duchowych przesłaniu „Listu do ludzi w podeszłym wieku” ogłoszonego 1 X 1999 r. przez św. Jana Pawła II

Z pod pasterskiego pióra Papieża, św. Jana Pawła II, Polaka, wyszło wiele niezwykle cennych dzieł, których głębia i zakres badań wydaje się być niewyczerpalna. Świadczy to, iż Autor, który wszystkie posiadane talenty duchowo-intelektualne rzeczywiście oddał służbie Trójcy Świętej i służbie ludzkości i każdemu człowiekowi z osobna, w którym zawsze starał się zauważać dobrą wolę.

Miał też zwyczaj, nawet wówczas, gdy decydował o tematycznym zakresie encyklik, nie omieszkąć przywołania osobistych doświadczeń, które już za jego życia, a także obecnie, już po jego odejścia do wieczności, noszą charakter rzeczywistego świadectwa żywej obecności w Jego życiu osobistym Osobowego Świata Nadprzyrodzonego: Boga Ojca - Boga Syna - Boga Ducha Świętego, Niepokalanej Dziewicy Maryi, Archaniołów i Aniołów, Świętych, w tym dusz czyśćcowych, a także upadłych złych duchów, przed atakami których broniło go Niebo.

Odkrycie to znajduje swoje odbicie także w papieskim „Liście do ludzi w podeszłym wieku”, którego treść w tym referacie stanie się przedmiot badań. Z przeprowadzonej analizy wynika, że jej Autor, św. Jan Paweł II, sam ceniąc swoje długie ziemskie życie, stale pamiętał o celu ostatecznym, ku któremu świadomie zdążał – chciał i miał nadzieję, że zostanie przyjęty do grona zbawionych w Niebie. Jednocześnie, jak należy sądzić, pisząc list do swoich rówieśników miała nadzieję, że staną się on drogowskazem prowadzącym ich do szczęśliwego przejścia granicy doczesności z wiecznością.

1. «Boże, Ty mnie uczyłeś od mojej młodości, i do tej chwili głoszę Twoje cuda. Lecz i w starości, i w wieku sędziwym nie opuszczaj mnie, Boże, gdy [moc] Twego ramienia głosić będę, całemu przyszłemu pokoleniu – Twą potęgę»; 2. „Starość nie jest pozbawiona szczególnej wartości, ponieważ łagodząc namiętności «pomnaża mądrość i służy dojrzałszymi radami».

3. «Starcy winni być ludźmi trzeźwymi, statecznymi, roztroptymi, odznaczającymi się zdrową wiarą, miłością, cierpliwością. Podobnie starsze kobiety winny być w zewnętrznym ułożeniu jak najskromniejsze (...). Niech pouczają młode kobiety, jak mają kochać mężów, dzieci»; 4. „Starość zgodnie z Bożym zamysłem wobec każdego człowieka jest to okres, w którym

wszystko współdziała ku temu, aby mógł on jak najlepiej pojąć sens życia i zdobyć «mądrość serca»”.

5. „Prawo moralne pozwala odrzucić «terapię uporczywą», a za obowiązkowe uznaje jedynie takie leczenie, jakie wchodzi w zakres normalnej opieki medycznej, której najważniejszym celem - w przypadku chorób nieuleczalnych - jest łagodzenie cierpień”; 6. „Eutanazja – niezależnie od intencji i okoliczności pozostaje ona aktem z natury złym, poważnym naruszeniem prawa Bożego, obrazą godności człowieka.

7. „Właściwą perspektywę stanowi wieczność, każdy zaś etap życia jest ważkim przygotowaniem do niej”; 8. „Wykluczyć ich ze społeczeństwa znaczy w imię nowoczesności pozbawionej pamięci odrzucić przeszłość, w której zakorzeniona jest teraźniejszość”.

9. „Starość jest przypomnieniem o wzajemnej zależności i nieodzownej solidarności między różnymi pokoleniami”; 10. „Czcij ojca i matkę - tam gdzie przykazanie to jest akceptowane i wiernie zachowywane, ludzie starzy nie muszą się obawiać, że zostaną uznani za bezużyteczny i kłopotliwy ciężar”.

11. „Cechą cywilizacji prawdziwie ludzkiej jest szacunek i miłość do ludzi starych, dzięki którym mogą oni czuć się — mimo słabnących sił — żywą częścią społeczeństwa”; 12. „Duch ludzki zresztą, jest stale otwarty ku wieczności i dlatego pozostaje poniekąd zawsze młody”.

13. „Kiedy Bóg przyzwala, abyśmy cierpieli z powodu choroby, samotności lub z innych przyczyn związanych z podeszłym wiekiem, zawsze obdarza nas też łaską i mocą”; 14. „Kościół nadal was potrzebuje. Wysoko ceni sobie przysługi, jakie nadal jesteście gotowi mu oddawać w różnych dziedzinach apostolatu, liczy na wasz wkład wytrwałej modlitwy”.

Słowa kluczowe: Dzień narodzin staje się pierwszą datą jego życia, a dzień śmierci ostatnią.

Ks. Walter Rachwalik, doktor nauk teologicznych, Uniwersytet Opolski

Katolicko-polskie przesłanie Encykliki Papieża Piusa XII o św. Andrzeju Boboli, męczenniku - *Invicti athletae Christi*

Od dnia 4 kwietnia 996 r., kiedy to Książę Mieszko I wraz z drużyną przyjął chrzest święty, włączając tym samym Polan do wielkiej rodziny narodów chrześcijańskich, ściśle zjednoczonych z papieżem, następcą św. Piotra, w dziejach jego narodu odnotowuje się wciąż przykłady Polaków i Polek, których Kościół Rzymsko-Katolicki wynosi do chwały ołtarzy jako błogosławionych i świętych wyznawców lub męczenników.

I chociaż w niektórych przypadkach, przykłady ich życia zadziwiają zarówno głębią świętości jak i charyzmatycznego apostołatu, to tylko jednemu z nich poświęcona została oddzielna, imienna encyklika.

Mowa tu o jezuitcie św. Andrzeju Boboli, męczenniku, któremu encyklikę dedykował Papież Pius XIII, rozpoczynającej się od łacińskich słów: *Invicti athletae Christi*, co w tłumaczenia na język polski znaczy: „*Niewyciężony bohater Chrystusa*”, a którą ogłosił 16 maja 1956 r., chcąc tym samym uczcić 300-tną rocznicę jego męczeńskiej śmierci a jednocześnie wysławić jego heroiczną miłość do Zbawiciela i wierność Kościołowi Rzymsko-Katolickiemu.

Z przeprowadzonej analizy encykliki Papieża Piusa XII wyłania się, po pierwsze świetlana droga wiary św. Andrzeja Boboli, która uczyniła go godnym palmy męczeństwa, czego sprawcami byli zaciekli wrogowie Kościoła Rzymsko-Katolickiego, prawosławni Kozacy, a którzy dopuścili tak ohydnej zbrodni, obnażającej ich szatańską nienawiść zarówno do wiary Rzymsko-Katolickiej jak do kapłaństwa Chrystusowego.

A po wtóre, z treści wypowiedzi Papieża wynika, że dekretując 300-lecie męczeństwa polskiego jezuity, nie ukrywa swego przekonania, że jego przykład może pomóc wszystkim katolikom do wierności nauce Ewangelii, którą wiernie i niezmiennie głosi Kościół Rzymsko-Katolicki.

1. „Cała wciekłość najeźdźców zwróciła się głównie na katolików i ich pasterzy oraz na misyjnych pracowników, tak dalece, że w całym kraju mona było widzieć zburzone kościoły, popalone klasztory, ciała pomordowanych kapłanów i wiernych, ogólną ruinę i rozbięcie wszystkiego, co święte”.

2. „16 maja 1657 roku, w samo święto Wniebowstąpienia Płaskiego Został pochwycony w okolicy Janowa przez wrogów katolickiego imienia”.
3. „Po obiciu kijami i dotkliwych policzkach, przywiązany sznurem do konia, ciągniony był przez jeźdźca na powrozie męczącą i krwawą drogą do Janowa, gdzie czekała go ostatnia katusza”.
4. „Jestem katolickim kapłanem. W tej wierze się urodziłem i w niej też chcę umrzeć. Wiara „moja jest prawdziwa i do zbawienia prowadzi”.
5. „Powtórnie obity biczami, na wzór Chrystusa uwieńczony został dotkliwym spowiciem głowy, policzkami straszliwie sponiewierany i zakrzywiony szablą zraniony upadł. Niebawem wyrwano mu prawe oko, w różnych miejscach zdarto mu skórę, okrutnie przypiekając rany ogniem i nacierając je szorstką plecionką. I na tym nie koniec: obcięto mu uszy, nos i wargi, a język wyrwano przez otwór zrobiony w karku, ostrym szydłem ugodzono go w serce. A nareszcie niezłomny bohater około godziny trzeciej po południu, dobity cięciem miecza, doszedł do palmy męczeńskiej, zostawiaj wspaniały obraz chrześcijańskiego męstwa”.

Słowa kluczowe: niezwyciężony bohater Chrystusa – duszochwat.

Martyna Zemła, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

Od kultury klubowej do aktywnego stylu życia. Aktywność fizyczna jako nowy wymiar socjalizacji pokolenia Z

Celem niniejszego artykułu jest analiza motywacji społecznych i psychologicznych, które skłaniają przedstawicieli Generacji Z do redefinicji form spędzania czasu wolnego, polegającej na odchodzeniu od tradycyjnej kultury klubowej na rzecz zorganizowanej aktywności fizycznej. Praca opiera się na przeglądzie literatury przedmiotu oraz analizie danych wtórnych z aktualnych raportów rynkowych i społecznych. Artykuł wykazuje, że w odpowiedzi na wysoki poziom stresu, przebodźcowania i ryzyka wypalenia, młodzi dorośli przyjmują holistyczne podejście do zdrowia. Sport – wspierany przez mechanizmy znane z mediów społecznościowych oraz aplikacje takie jak Strava – staje się nowym, wolnym od używek fundamentem budowania relacji, integracji rówieśniczej, a nawet randkowania. Jednocześnie w pracy zdiagnozowano istotne bariery ograniczające inkluzywność tego zjawiska, ze szczególnym uwzględnieniem syndromu gym intimidation. Ukazano, w jaki sposób czynniki intrapersonalne, społeczne i środowiskowe wykluczają z aktywności część konsumentów, w tym w znacznej mierze kobiety. Rozważania prowadzą do wniosku, że współczesna branża fitness wymaga gruntownej zmiany strategii komunikacji marketingowej – z narracji opartej na rywalizacji na przekaz inkluzywny, edukacyjny i nastawiony na budowanie autentycznej wspólnoty.

Buczek katarzyna, Uczelnia Państwowa im. Jana Grodka w Sanoku

Znaczenie treningów funkcjonalnych i stabilizacyjnych w sporcie

Prezentacja przedstawia kluczową rolę treningu funkcjonalnego oraz stabilizacyjnego we współczesnym sporcie i rehabilitacji. Wyjaśnia, że trening funkcjonalny opiera się na wielostawowych i wielopłaszczyznowych ćwiczeniach odwzorowujących naturalne wzorce ruchowe. Służy on redukcji dolegliwości bólowych, poprawie ogólnej sprawności, koordynacji oraz kontroli posturalnej. Istotnym elementem planowania progresji treningowej jest diagnostyka za pomocą testu FMS, oceniająca mobilność i stabilność w siedmiu podstawowych wzorcach. Z kolei trening stabilizacyjny ukierunkowany jest na wzmacnianie głębokich mięśni tułowia (core), takich jak mięsień poprzeczny brzucha, wielodzielny, mięśnie dna miednicy oraz przepona. Struktury te tworzą wewnętrzne rusztowanie chroniące kręgosłup i odciążające stawy. Prezentacja podkreśla różnice między obiema metodami: podczas gdy stabilizacja skupia się na precyzji, jakości ruchu i pracy mięśni głębokich, trening funkcjonalny przenosi siłę na całe łańcuchy mięśniowe w sposób dynamiczny. Połączenie obu form aktywności wspiera harmonijny rozwój motorowy, poprawia trofikę tkanek, ułatwia re edukację neurologiczną po udarach oraz znacząco zmniejsza ryzyko kontuzji w sporcie i życiu codziennym.

Buczek katarzyna, Uczelnia Państwowa im. Jana Grodka w Sanoku

Ćwiczenia kształtujące w różnych grupach wiekowych

Prezentacja poświęcona jest roli ćwiczeń kształtujących jako podstawowej formy aktywności ruchowej ukierunkowanej na wszechstronny rozwój sprawności fizycznej człowieka. Omówiono w niej wpływ tych ćwiczeń na siłę, gibkość, wytrzymałość oraz profilaktykę i korekcję wad postawy. Głównym założeniem pracy jest konieczność adaptacji obciążeń i metod treningowych do zmian biologicznych zachodzących w organizmie na przestrzeni całego życia. W dzieciństwie priorytetem jest wszechstronność, rozwijanie koordynacji i równowagi poprzez gry oraz ćwiczenia z przyborami. W okresie młodzieńczym uwaga skupia się na budowaniu siły, wytrzymałości oraz precyzyjnej technice wykonania ćwiczeń z zachowaniem zasad bezpieczeństwa. U osób dorosłych trening ukierunkowany jest na redukcję skutków siedzącego trybu życia, przeciwdziałanie bólom kręgosłupa i profilaktykę chorób cywilizacyjnych. Z kolei w przypadku seniorów kluczowe staje się przeciwdziałanie procesom sarkopenii, podtrzymanie elastyczności stawów, prewencja upadków oraz zachowanie samodzielności funkcjonalnej. W pracy zaprezentowano fundamentalne zasady bezpiecznego treningu, w tym indywidualizację, właściwy dobór pozycji wyjściowych i progresję bodźców.

Buczek katarzyna, Uczelnia Państwowa im. Jana Grodka w Sanoku

Wpływ masażu na organizm człowieka

Niniejsza prezentacja omawia kompleksowy wpływ masażu klasycznego na poszczególne układy i tkanki ludzkiego ciała. Autor przedstawia mechanizmy działania bodźców mechanicznych na tkankę skórną, mięśniową, aparat stawowo-więzadłowy oraz układy: krwionośny, limfatyczny, nerwowy, oddechowy, pokarmowy i wydalniczy. Zabieg masażu wspomaga złuszczenie martwego naskórka, usprawnia czynność gruczołów potowych i łojowych oraz poprawia odżywienie skóry. W obszarze układu mięśniowego oraz stawów przyspiesza wymianę metaboliczną, zwiększa elastyczność więzadeł i podnosi zdolność mięśni do pracy nawet kilkukrotnie. Stymulacja krążenia krwi i limfy umożliwia sprawniejszy transport tlenu i substancji odżywczych, przyspiesza wchłanianie obrzęków oraz redukuje opór naczyniowy, odciążając serce. W zależności od zastosowanych technik, masaż działa pobudzająco lub uspokajająco na układ nerwowy poprzez stymulację obwodowych włókien czuciowych. Dodatkowo zabieg wspiera procesy filtracyjne w nerkach, poprawia perystaltykę jelit i zwiększa pojemność oddechową płuc. Całość stanowi syntezę korzyści biologicznych i regeneracyjnych płynących ze stosowania masażu klasycznego.

Buczek katarzyna, Uczelnia Państwowa im. Jana Grodka w Sanoku

Masaż leczniczy w dolegliwościach bólowych kręgosłupa

Prezentacja podejmuje problematykę dolegliwości bólowych kręgosłupa stanowiących istotne wyzwanie epidemiologiczne i cywilizacyjne. Zwraca uwagę, że najczęstszą lokalizacją zmian są odcinki lędźwiowo-krzyżowy oraz szyjny. W pracy przedstawiono anatomię kręgosłupa oraz przyczyny patomechaniczne bólów, takie jak dyskopatia, zmiany zwyrodnieniowe stawów międzywyrostkowych, przeciążenia mięśniowo-powięziowe oraz dysbalans wywołany siedzącym trybem życia i stresem. Szczegółowo omówiono mechanizmy działania nefarmakologicznych metod terapii manualnej, ze szczególnym uwzględnieniem masażu klasycznego leczniczego, masażu tkanek głębokich (MTG), terapii punktów spustowych oraz masażu segmentarnego i funkcjonalnego. Zabiegi te prowadzą do wywołania efektu Przeciwbólowego (poprzez teorię bramki kontrolnej), normalizacji napięcia mięśniowego oraz poprawy trofiki tkanek. Zaprezentowano również techniki pracy z poszczególnymi odcinkami kręgosłupa oraz zestawienie skuteczności wybranych metod w redukcji bólu. Istotną częścią pracy jest charakterystyka bezwzględnych i względnych przeciwwskazań do zabiegu, a także omówienie fizjologicznego odczynu pozabiegowego, co stanowi fundament bezpiecznej i skutecznej praktyki fizjoterapeutycznej.

Hubert Sztac, Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie, Collegium Medicum im. dr. Władysława Biegańskiego, al. Armii Krajowej 13/15, 42-200 Częstochowa

Ablacja przezcewnikowa jako metoda leczenia tachyarytmii nadkomorowych – aktualny stan wiedzy

Napadowy częstoskurcz nadkomorowy należy do najczęstszych zaburzeń rytmu serca, a ablacja przezcewnikowa stała się jego standardową metodą leczenia dzięki wysokiej skuteczności i niskiemu odsetkowi powikłań. Celem pracy było przedstawienie aktualnego stanu wiedzy na temat skuteczności i bezpieczeństwa tego zabiegu w tachyarytmiach nadkomorowych.

Wykonano przegląd narracyjny trzynastu publikacji, obejmujący sześć badań z randomizacją, trzy przeglądy systematyczne, trzy przeglądy narracyjne oraz jedną analizę retrospektywną.

Skuteczność ablacji w typowym częstoskurczu nawrotnym węzła przedsionkowo-komorowego (AVNRT) wynosi 95–98%, a w zespole Wolffa-Parkinsona-White'a 94,1%, przy odsetku powikłań około 1%. W postaci atypowej AVNRT przesunięcie miejsca aplikacji o 2 mm ku górze zwiększyło skuteczność z 80% do 100%. Krioablacja zmniejsza ryzyko bloku przedsionkowo-komorowego, a szybka stymulacja przedsionkowa skraca czas trwania przemijającego uszkodzenia przewodzenia. Techniki bezfluoroskopowe zapewniają skuteczność porównywalną z metodą konwencjonalną (RR = 1,00) przy całkowitym wyeliminowaniu ekspozycji na promieniowanie jonizujące; u kobiet w ciąży wiązały się z rzadszymi zdarzeniami niepożądanymi u płodu (0,9% wobec 14,3%). Ablacja polem pulsacyjnym wiązała się z lepszą jakością życia bezpośrednio po zabiegu, a modyfikacja zwoju autonomicznego u chorych z bradykardią wagalną zmniejszyła odsetek nawrotów omdleń (16,7% wobec 66,7%). W utrwalonym migotaniu przedsionków modulacja rotorów nie poprawiała wyników leczenia (69,3% wobec 67,5%).

Ablacja przezcewnikowa jest podstawową metodą leczenia objawowych tachyarytmii nadkomorowych i jedyną oddziałującą przyczynowo na ich substrat. Ograniczeniem obecnej wiedzy pozostają małe liczebności badań, krótkie okresy obserwacji oraz heterogeniczność włączonych prac.

Słowa kluczowe: ablacja przezcewnikowa, częstoskurcz nadkomorowy, AVNRT, krioablacja, ablacja bezfluoroskopowa

Michał Kielniak, Uczelnia Państwowa im. Jana Grodka w Sanoku

Masaż klasyczny jako podstawowa metoda wspomagająca rehabilitację

Masaż klasyczny jest jedną z podstawowych metod manualnych wykorzystywanych w fizjoterapii i rehabilitacji. Polega na zastosowaniu odpowiednio dobranych technik, takich jak głaskanie, rozcieranie, ugniatanie, oklepywanie, wibracja oraz wstrząsanie, które oddziałują na skórę, tkankę podskórną, mięśnie, układ krążenia i układ nerwowy. Celem prezentacji jest przedstawienie znaczenia masażu klasycznego w procesie usprawniania pacjenta oraz omówienie jego podstawowych technik, mechanizmów działania, wskazań i przeciwwskazań. Odpowiednio wykonany masaż może przyczyniać się do zmniejszenia napięcia i sztywności mięśni, wpływać na odczuwanie bólu, poprawiać miejscowe warunki krążenia oraz przygotowywać tkanki do dalszej terapii. Szczególne znaczenie ma traktowanie masażu jako elementu kompleksowego postępowania fizjoterapeutycznego. Nie powinien on zastępować aktywnej rehabilitacji, lecz może przygotować pacjenta do ćwiczeń ruchowych i treningu funkcjonalnego. Prawidłowe wykorzystanie masażu wymaga indywidualnego dostosowania techniki i intensywności do stanu pacjenta oraz wcześniejszego wykluczenia przeciwwskazań.

Michał Kielniak, Uczelnia Państwowa im. Jana Grodka w Sanoku

Wpływ masażu na układ mięśniowy i krążeniowy człowieka

Masaż jest metodą manualnego oddziaływania na tkanki organizmu, która poprzez działanie mechaniczne, odruchowe i psychofizjologiczne może wywoływać reakcje w obrębie wielu układów człowieka. Szczególnie istotny jest jego wpływ na układ mięśniowy i krążeniowy. Celem prezentacji jest przedstawienie mechanizmów działania masażu na mięśnie oraz lokalne warunki krążenia, a także omówienie jego znaczenia w fizjoterapii, regeneracji i przygotowaniu pacjenta do aktywności. Spokojne i rytmiczne techniki masażu mogą sprzyjać zmniejszeniu odczuwanej sztywności i napięcia mięśniowego, poprawie komfortu ruchu, zwiększeniu tolerancji rozciągania oraz ograniczeniu dolegliwości bólowych. Wpływ ten związany jest zarówno z mechanicznym oddziaływaniem na tkanki, jak i pobudzaniem receptorów czuciowych i układu nerwowego. Masaż powysiłkowy może również zmniejszać odczuwaną bolesność mięśniową typu DOMS i poprawiać subiektywne odczucie regeneracji. Rytmiczny ucisk tkanek może wpływać na przemieszczanie krwi w powierzchownych naczyniach żylnych, jednak działanie masażu na układ krążenia nie powinno być nadmiernie upraszczane. Masaż stanowi zatem wartościowe uzupełnienie fizjoterapii, pod warunkiem właściwego doboru techniki i uwzględnienia przeciwwskazań.

Michał Kielniak, Uczelnia Państwowa im. Jana Grodka w Sanoku

Masaż sportowy – rola w profilaktyce i leczeniu urazów

Masaż sportowy jest formą manualnego oddziaływania na tkanki miękkie stosowaną przede wszystkim u sportowców i osób aktywnych fizycznie. Jego zastosowanie powinno być dostosowane do rodzaju dyscypliny, intensywności treningu, okresu przygotowań, stanu funkcjonalnego zawodnika oraz rodzaju występującego przeciążenia lub urazu. Celem prezentacji jest przedstawienie roli masażu sportowego w regeneracji, profilaktyce przeciążeń oraz wspomaganiu rehabilitacji urazów sportowych. Masaż może zmniejszać subiektywne uczucie napięcia mięśniowego i bólu, krótkotrwale poprawiać zakres ruchu oraz elastyczność, zwiększać komfort po intensywnym wysiłku i wspomagać powrót do aktywności. Jednocześnie badania nie potwierdzają istotnej natychmiastowej poprawy siły, szybkości, skoczności czy wytrzymałości po zastosowaniu samego masażu. W profilaktyce urazów masaż należy traktować jako metodę uzupełniającą, natomiast podstawowe znaczenie mają właściwie zaplanowany trening, odpowiednia progresja obciążeń, regeneracja i przygotowanie motoryczne. W rehabilitacji urazów sportowych masaż również nie powinien być stosowany jako samodzielna metoda leczenia, lecz jako część kompleksowego postępowania fizjoterapeutycznego. Szczególnie istotne jest dostosowanie rodzaju, intensywności i czasu zabiegu do aktualnego stanu zawodnika.

Michał Kielniak, Uczelnia Państwowa im. Jana Grodka w Sanoku

Masaż leczniczy w terapii bólu kręgosłupa

Ból kręgosłupa jest jednym z najczęściej występujących problemów układu mięśniowo-szkieletowego i może obejmować odcinek szyjny, piersiowy, lędźwiowy oraz lędźwiowo-krzyżowy, wpływając na sprawność ruchową, aktywność zawodową i jakość życia pacjenta. Celem prezentacji jest przedstawienie możliwości zastosowania masażu leczniczego jako elementu terapii pacjentów z dolegliwościami bólowymi kręgosłupa. Masaż poprzez działanie mechaniczne i neurofizjologiczne może wpływać na modulację odczuwania bólu, napięcie mięśniowe, odczucie rozluźnienia oraz poziom napięcia emocjonalnego. Jego zastosowanie może prowadzić do krótkotrwałego zmniejszenia bólu, poprawy funkcjonowania, ograniczenia odczuwanej sztywności i napięcia oraz przygotowania pacjenta do aktywnej terapii. Dostępne dowody dotyczące skuteczności masażu w przewlekłym pierwotnym bólu dolnego odcinka kręgosłupa mają jednak niską lub bardzo niską pewność. Dlatego współczesne postępowanie nie powinno opierać się wyłącznie na masażu. Największe znaczenie ma jego połączenie z ćwiczeniami terapeutycznymi, stopniowym zwiększaniem aktywności, edukacją pacjenta oraz indywidualnie dobranym programem fizjoterapii.

Natalia Brejnak, Katedra Biochemii, Wydział Biologii i Biotechnologii, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Opiekun naukowy: dr hab. Anna Cieślińska, prof. UWM

Stężenie kynureniny i serotoniny u dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu – analiza zmian metabolizmu tryptofanu

Zaburzenia ze spektrum autyzmu (ASD) są jednymi z najczęstszych zaburzeń neurorozwojowych wieku dziecięcego, a ich częstość występowania stale wzrasta. W patogenezie ASD coraz większą uwagę zwraca się na zaburzenia metabolizmu tryptofanu. Aminokwas ten jest prekursorem serotoniny oraz metabolitów szlaku kynureninowego, którego aktywność zależy m.in. od enzymu indoloamino-2,3-dioksygenazy (IDO1). Ponieważ szlak kynureninowy jest aktywowany w przebiegu stanu zapalnego i stresu oksydacyjnego, przypuszcza się, że jego zaburzenia mogą odgrywać istotną rolę w patogenezie ASD. Celem badania była ocena stężenia kynureniny i serotoniny w surowicy dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu oraz porównanie uzyskanych wyników z grupą zdrowych rówieśników. W badaniu wykorzystano surowicę uzyskaną od dzieci z rozpoznaniem ASD oraz od dzieci zdrowych, stanowiących grupę kontrolną. Stężenia kynureniny i serotoniny oznaczono w surowicy krwi metodą immunoenzymatyczną ELISA. Dzieci z ASD charakteryzowały się niższym stężeniem kynureniny w surowicy ($2,05 \mu\text{mol/l}$) w porównaniu z grupą kontrolną ($2,49 \pm 0,54 \mu\text{mol/l}$). Jednocześnie stężenie serotoniny było wyższe u dzieci z ASD ($301,40 \text{ ng/ml}$) niż u dzieci z grupy kontrolnej ($218,48 \text{ ng/ml}$). Uzyskane wyniki wskazują na różnice w stężeniach kynureniny i serotoniny pomiędzy dziećmi z ASD a grupą kontrolną, co może odzwierciedlać zmiany w metabolizmie tryptofanu. Wyniki te wskazują również na zasadność kontynuowania badań nad rolą metabolitów tryptofanu jako potencjalnych biomarkerów zaburzeń ze spektrum autyzmu.

Aleksandra Trznadel, Uniwersytet Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie

Wpływ snu na pamięć, koncentrację i dobrostan psychiczny

Sen pełni istotną funkcję w procesach poznawczych i regulacji emocji. Jego długość oraz jakość mogą wpływać m.in. na zdolność zapamiętywania informacji, utrzymywania uwagi i funkcjonowanie psychiczne. Celem pracy jest analiza zależności pomiędzy długością i jakością snu a pamięcią, koncentracją oraz dobrostanem psychicznym. Szczególną uwagę poświęcono również roli poszczególnych faz snu, w tym NREM i REM, w procesach konsolidacji pamięci i regulacji emocjonalnej.

W pracy przedstawiono założenia projektu badawczego opartego na połączeniu obserwacji naturalnego rytmu snu z kontrolowanymi pomiarami jego długości i jakości. Planowane jest wykorzystanie dzienniczka snu, kwestionariusza PSQI, testów pamięci i uwagi oraz obiektywnych pomiarów parametrów snu. Analiza danych obejmuje porównanie grup różniących się długością snu oraz ocenę zależności pomiędzy jakością snu, funkcjonowaniem poznawczym i dobrostanem psychicznym.

Przegląd literatury wskazuje, że odpowiednia długość i jakość snu sprzyjają sprawniejszemu funkcjonowaniu pamięci i uwagi, natomiast jego niedobór może wiązać się z pogorszeniem koncentracji, pamięci roboczej i kontroli zachowania. Istotne znaczenie ma również ciągłość snu oraz prawidłowy przebieg jego architektury. Wyniki prezentowanego projektu mogą mieć znaczenie zarówno dla lepszego rozumienia mechanizmów związanych ze snem, jak i dla praktyki psychologicznej, szczególnie w zakresie edukacji dotyczącej higieny snu i profilaktyki trudności poznawczych oraz emocjonalnych.

Patrycja Gamza, Maciej Nowak, Maja Zielińska, Studenckie Koło Naukowe
“FizjoAcademy”

Opiekun naukowy: dr Marcin Sikora

Wpływ Repeated-Sprint Training (RST) na funkcję układu oddechowo-kръżeniowego

W ostatnich latach możemy zaobserwować coraz większą popularność stosowania treningu wydolnościowego, głównie za sprawą jego korzystnego wpływu na układ oddechowo-kръżeniowy. Spośród dostępnych protokołów treningowych, w naszym badaniu skupiliśmy się na krótkotrwałym wpływie Repeated-Sprint Training (RST) na parametry układu oddechowo-kръżeniowego. Szczególne zainteresowanie tą formą treningu wzbudził u nas czas trwania pojedynczej jednostki - znacznie krótszy w porównaniu do najpopularniejszej aktualnie formy treningu interwałowego jaką jest High Intensity Interval Training (HIIT). RST jest stosunkowo mało popularną metodą, a mimo to badania wskazują na taką samą lub większą efektywność na polepszenie parametrów układu oddechowo-kръżeniowego.

Badanie przeprowadzone na grupie osób w wieku studenckim (19-34), miało na celu przyjrzenie się krótkotrwałym efektom protokołu. Interwencja została przeprowadzona na ergometrze rowerowym. Początkowo badany przez 2 minuty wykonywał wysiłek, w którym osiągał tętno na poziomie 60-70% HRmax - badanie tętna następowało przy użyciu opaski Polar H10. Następnie uczestnik zostawał poddawany właściwej próbie - 6 interwałów, gdzie po 10s maksymalnej pracy następowało 30s pasywnej przerwy. Zarówno przed, jak i po interwencji, uczestnicy zostali poddani próbie spirometrii dynamicznej, w której szczególna uwaga została zwrócona na FEV1, FVC, PEF oraz oscylometrii. Bezpośrednio przed i po wysiłku zostało badane również ciśnienie tętnicze. W związku z uzyskanymi efektami planujemy kontynuować dalej działalność badawczą w tej tematyce, jednak z dłuższą interwencją, co pozwoli na głębsze zbadanie wpływu RST.

W analizie zastosowano test t-Studenta dla prób zależnych, który pozwala porównać wartości parametrów oddechowych przed i po wysiłku u tych samych osób ($n = 25$), przy poziomie istotności statystycznej $p < 0,05$. Nie stwierdzono istotnych statystycznie zmian w klasycznych parametrach spirometrycznych (np. FEV1, FVC, FEV1/FVC), natomiast w badaniu oscylometrycznym wykazano istotne zmniejszenie oporów dróg oddechowych (np. R5, R11) oraz poprawę parametrów reaktancji (X5) po wysiłku fizycznym.

Jednorazowy intensywny wysiłek fizyczny nie wpływa istotnie na parametry spirometryczne, ale prowadzi do poprawy mechaniki układu oddechowego poprzez zmniejszenie oporów dróg oddechowych, a oscylometria okazuje się bardziej czułą metodą wykrywania tych zmian niż spirometria.

Słowa kluczowe: spirometria dynamiczna, oscylometria, ciśnienie tętnicze.

Witold Dubaniewicz, Natalia Brejnak, Uniwersytet Warmińsko-mazurski w Olsztynie

Zaburzenia metabolizmu tryptofanu u dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu – analiza stężenia tryptofanu i serotoniny

Zaburzenia ze spektrum autyzmu (ASD) są złożonymi zaburzeniami neurorozwojowymi o wieloczynnikowej etiologii, obejmującej czynniki genetyczne, środowiskowe i metaboliczne. Istotną rolę w patogenezie ASD mogą odgrywać zaburzenia neuroprzekąźnictwa, w tym metabolizmu serotoniny. Serotonina jest jednym z kluczowych neuroprzekazników regulujących rozwój i funkcjonowanie ośrodkowego układu nerwowego, a jej prekursorem jest egzogeny aminokwas – tryptofan. Dostępność tryptofanu oraz kierunek jego przemian metabolicznych mogą wpływać na syntezę serotoniny, dlatego ocena stężenia tych związków może dostarczyć nowych informacji na temat mechanizmów leżących u podłoża ASD.

Celem badania była ocena stężenia tryptofanu i serotoniny w surowicy dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu oraz porównanie uzyskanych wyników z grupą dzieci zdrowych.

Badaniem objęto dzieci z rozpoznaniem ASD oraz dzieci zdrowe stanowiące grupę kontrolną. Stężenia tryptofanu i serotoniny oznaczono w surowicy krwi testem ELISA.

Dzieci z ASD charakteryzowały się istotnie wyższym stężeniem tryptofanu w surowicy w porównaniu z grupą kontrolną (86,94 $\mu\text{mol/l}$ vs. 61,97 $\mu\text{mol/l}$). Stężenie serotoniny również było wyższe u dzieci z ASD (296,26 ng/ml vs. 217,93 ng/ml).

Uzyskane wyniki wskazują na różnice w stężeniach tryptofanu i serotoniny pomiędzy dziećmi z ASD a grupą kontrolną. Istotnie wyższe stężenie tryptofanu oraz obserwowana tendencja do zwiększonego stężenia serotoniny mogą sugerować odmienny profil metabolizmu tryptofanu u dzieci z ASD. Ze względu na złożoność przemian metabolicznych tryptofanu oraz wieloczynnikową etiologię ASD, konieczne są dalsze badania w celu wyjaśnienia znaczenia tych obserwacji oraz oceny przydatności metabolitów tryptofanu jako potencjalnych biomarkerów zaburzeń ze spektrum autyzmu.

Aleksandra Zofia Szubzda, Politechnika Białostocka

Biomateriały w inżynierii tkankowej – jak biomateriały wspierają regenerację tkanek i tworzenie sztucznych organów

Prezentacja pt. „Biomateriały w inżynierii tkankowej – jak biomateriały wspierają regenerację tkanek i tworzenie sztucznych organów” przedstawia znaczenie biomateriałów w nowoczesnej medycynie regeneracyjnej. Omówiono podstawowe pojęcia związane z inżynierią tkankową oraz rolę biomateriałów jako rusztowań, na których komórki mogą się osadzać, namnażać i różnicować.

W prezentacji przedstawiono podział biomateriałów na naturalne, syntetyczne oraz hybrydy i kompozyty, a także ich najważniejsze właściwości, takie jak biokompatybilność, biodegradowalność, bioaktywność oraz odpowiednie właściwości mechaniczne i strukturalne. Szczególną uwagę poświęcono zależności między degradacją materiału a uwalnianiem substancji aktywnych oraz interakcji biomateriał–komórka.

Kolejna część prezentacji dotyczy metod wytwarzania i modyfikacji biomateriałów, w tym elektroprzędzenia, liofilizacji, druku 3D, bioprintingu oraz bioprintingu 4D. Omówiono również znaczenie właściwości reologicznych bio-atramentów i parametrów procesu drukowania dla zachowania żywotności komórek.

Prezentowano przykłady zastosowania nowoczesnych biomateriałów w regeneracji kości, chrząstki i skóry oraz w tworzeniu rusztowań i struktur przeznaczonych do zastosowań w medycynie. Zaprezentowano także przykłady wdrożeń klinicznych i komercyjnych, w tym substytuty skóry, sztuczne naczynia oraz spersonalizowane implanty.

W końcowej części omówiono najważniejsze wyzwania inżynierii tkankowej, takie jak odpowiedź immunologiczna organizmu, zachowanie równowagi między stabilnością a degradacją rusztowania oraz zapewnienie odpowiedniej waskularyzacji regenerowanych tkanek. Poruszono również kwestie bezpieczeństwa, badań in vitro, in vivo oraz badań klinicznych, a także wymagań regulacyjnych dotyczących wyrobów medycznych.

Podsumowując, prezentacja pokazuje, że biomateriały pełnią nie tylko funkcję zastępczą, ale mogą aktywnie wspierać i kierować procesami regeneracji tkanek. Rozwój bioprintingu 3D oraz personalizowanych biomateriałów stwarza możliwości tworzenia struktur dopasowanych do indywidualnych potrzeb pacjenta, a jednym z głównych kierunków rozwoju

jest uzyskanie materiałów, które po spełnieniu swojej funkcji ulegają kontrolowanej biodegradacji i pozostawiają odbudowaną tkankę pacjenta.

Paulina Nita, Uniwersytet Opolski

HPV poza rakiem szyjki macicy – rola zakażeń HPV w rozwoju nowotworów

Zakażenie wirusem brodawczaka ludzkiego stanowi jeden z najważniejszych czynników etiologicznych nowotworów związanych z zakażeniem wirusowym. Choć HPV jest przede wszystkim kojarzony z rakiem szyjki macicy, przetrwałe zakażenie wysokoonkogennymi typami wirusa uczestniczy również w patogenezie nowotworów odbytu, sromu, pochwy, prącia oraz części nowotworów głowy i szyi, szczególnie części ustnej gardła. Proces karcynogenezy jest związany przede wszystkim z przetrwałym zakażeniem oraz aktywnością wirusowych onkoprotein E6 i E7, które zaburzają funkcjonowanie kluczowych mechanizmów kontroli cyklu komórkowego.

Celem pracy jest przedstawienie znaczenia zakażeń wysokoonkogennymi typami HPV w patogenezie nowotworów poza szyjką macicy, ze szczególnym uwzględnieniem mechanizmów molekularnych karcynogenezy, możliwości diagnostyki oraz znaczenia profilaktyki pierwotnej i wtórnej.

Największy potencjał onkogenny wykazują między innymi typy HPV 16 i 18. Ich przetrwała obecność w komórkach nabłonka może prowadzić do zaburzenia regulacji proliferacji, zahamowania mechanizmów odpowiedzi na uszkodzenia DNA oraz stopniowej akumulacji zmian genetycznych i epigenetycznych. W diagnostyce coraz większe znaczenie ma wykrywanie materiału genetycznego wysokoonkogennych typów HPV. W Polsce od 1 sierpnia 2026 roku test HPV wysokiego ryzyka z genotypowaniem stanowi podstawowe badanie przesiewowe w ramach programu profilaktyki raka szyjki macicy finansowanego przez Narodowy Fundusz Zdrowia, natomiast cytologia na podłożu płynnym jest wykonywana w przypadku dodatniego wyniku testu HPV. Zmiana ta odzwierciedla przejście od pierwotnego screeningu cytologicznego do modelu opartego na identyfikacji zakażenia wysokoonkogennym HPV i następnej stratyfikacji ryzyka.

Zakażenie wysokoonkogennymi typami HPV ma znaczenie w rozwoju wielu nowotworów złośliwych, nie ograniczając się do raka szyjki macicy. Identyfikacja przetrwałego zakażenia, rozwój diagnostyki molekularnej oraz profilaktyka poprzez szczepienia przeciw HPV i odpowiednio prowadzony screening stanowią istotne elementy ograniczania zachorowalności na nowotwory HPV-zależne. Aktualizacja modelu badań przesiewowych w Polsce podkreśla rosnące znaczenie diagnostyki molekularnej w profilaktyce nowotworów związanych z HPV.

mgr inż. Krzysztof Liszka, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu

Trwałość betonów z kruszywem po wielokrotnym recyklingu w warunkach agresji środowiskowej (mrozoodporność, karbonatyzacja, chlorki) – stan wiedzy i kierunki dalszych badań

Wielokrotny recykling betonu, polegający na ponownym wykorzystywaniu kruszywa uzyskanego z kolejnych generacji betonu rozbiórkowego, stanowi perspektywiczny kierunek rozwoju gospodarki o obiegu zamkniętym w budownictwie. Jednym z kluczowych ograniczeń szerszego zastosowania takiego materiału pozostaje jednak niepewność dotycząca jego trwałości w warunkach agresji środowiskowej. Celem artykułu jest przegląd aktualnego stanu wiedzy na temat odporności betonów zawierających kruszywo po wielokrotnym recyklingu na cykliczne zamrażanie i rozmrażanie, karbonatyzację oraz penetrację jonów chlorkowych. Szczególną uwagę poświęcono wpływowi kolejnych cykli recyklingu na właściwości kruszywa, w tym wzroście zawartości zaprawy przyczepionej, nasiąkliwości, porowatości i stopnia spękania, a także konsekwencjom tych zmian dla struktury stref przejściowych oraz transportu cieczy i gazów w betonie. Analiza literatury wskazuje, że wraz ze wzrostem liczby cykli recyklingu może następować pogorszenie mrozoodporności, przyspieszenie karbonatyzacji oraz zwiększenie podatności na wnikanie chlorków. Skala tych zmian zależy jednak od jakości materiału wyjściowego, technologii przygotowania kruszywa, składu mieszanki, współczynnika wodno-spoiwowego, stopnia nasycenia wodą i zastosowanych dodatków mineralnych. Dostępne wyniki badań pozostają fragmentaryczne i często dotyczą jedynie pierwszego lub drugiego cyklu recyklingu. Wskazano potrzebę prowadzenia systematycznych badań obejmujących większą liczbę cykli, ujednolicone procedury ekspozycji oraz równoczesną ocenę właściwości mechanicznych, transportowych i mikrostrukturalnych. Zaproponowano również kierunki dalszych badań ukierunkowanych na opracowanie modeli predykcyjnych trwałości oraz kryteriów bezpiecznego stosowania betonów z kruszywem wielokrotnie recyklingowanym.

Słowa kluczowe: beton z kruszywem recyklingowym, wielokrotny recykling betonu, trwałość betonu, mrozoodporność, karbonatyzacja, penetracja chlorków, gospodarka o obiegu zamkniętym.

Marek Bugalski, Marcin Chojnacki, Bitfold R&D Sp. z o.o.

Bitfold Digital Twin: cyfrowy bliźniak jako narzędzie wspierające rozwój urządzenia

Stworzenie wysoko wyspecjalizowanego, bezpiecznego i niezawodnego urządzenia, z przyjaznym oraz intuicyjnym interfejsem użytkownika jest procesem niezwykle złożonym i czasochłonnym. Tradycyjny proces prototypowania takiego urządzenia wymaga złożonego planowania, wdrażania i testowania kolejnych prototypów. Podejście takie znacząco wydłuża czas jak i koszty. Znaczna część procesu badawczo-rozwojowego wymaga przeprowadzania kolejnych iteracji tworzenia prototypów, testowania i weryfikacji działania zgodnego z założeniami projektowymi.

Jednym z celów projektu NCBR (POIR.01.01.01-00-1101/20) "Bitfold - innowacyjny portfel sprzętowy dla kluczy prywatnych w technologii blockchain i w innych zastosowaniach asymetrycznej kryptografii", było opracowanie i wdrożenie „cyfrowego brata bliźniaka”, tak zwanego Digital Twin, fizycznego urządzenia powstającego w ramach wyżej wymienionego projektu.

Opracowanie i wdrożenie cyfrowego brata bliźniaka, będącego w znaczącej części programowym odwzorowaniem fizycznego urządzenia, umożliwiło skrócenie czasu procesu badawczo-rozwojowego. Znaczna część funkcjonalności, między innymi komunikacja między modułami urządzenia, poprawność wdrażanych algorytmów i interakcja z użytkownikiem mogła zostać wdrożona i przetestowana przed powstaniem fizycznych prototypów urządzenia.

W wyniku przeprowadzonych prac uzyskano cyfrowe odwzorowanie około 70% funkcjonalności urządzenia. Wyniki wskazują, że zastosowanie rozwiązania typu Digital Twin umożliwia prowadzenie części prac projektowych i testowych przed ukończeniem fizycznego urządzenia, umożliwia izolowanie poszczególnych modułów oraz pozwala na równoległy rozwój i weryfikację sprzętu oraz oprogramowania.

mgr inż. Kacper Hatlas, Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki

Prototyp cylindrycznej pompy liniowej do płynnego sterowania siłownikiem liniowym

Celem pracy jest opracowanie koncepcji cylindrycznej pompy liniowej przeznaczonej do płynnego sterowania siłownikiem liniowym. Projekt stanowi rozwinięcie badań nad bezczujnikowym sterowaniem cylindrycznym silnikiem liniowym z magnesem trwałym jako biegnikiem. Zakłada się wykorzystanie ruchu posuwisto-zwrotnego biegnika do bezpośredniego wymuszania przepływu cieczy roboczej, bez konieczności stosowania przekładni ani dodatkowego mechanizmu zamiany ruchu.

Podstawę projektowanego układu stanowi prototypowy silnik zbudowany z ośmiu cewek wzbudzenia rozmieszczonych na cylindrycznej bieźni wykonanej z teflonu. Biegnik ma postać pierścieniowego magnesu neodymowego N38 i w konfiguracji pompowej pełni jednocześnie funkcję tłoka. Układ sterowania wykorzystuje mikrokomputer Raspberry Pi 4 Model B, rejestr przesuwany oraz cztery układy L298 zawierające mostki H, umożliwiające niezależne zasilanie poszczególnych cewek wzbudzenia.

W pracy przewidziano zastosowanie trzech bezczujnikowych algorytmów sterowania, różniących się liczbą jednocześnie aktywnych cewek. Pierwszy algorytm wykorzystuje pojedynczą cewkę, drugi zakłada wzbudzanie dwóch cewek „na zakładkę”, natomiast trzeci umożliwi równoczesną pracę maksymalnie trzech cewek. Sterowanie odbywa się za pomocą czasowo synchronizowanej sekwencji załączania i wyłączania cewek, bez pomiaru położenia biegnika. Zwiększenie liczby aktywnych cewek powinno ograniczyć przerwy w działaniu siły napędzającej oraz poprawić płynność tłoczenia.

Stanowisko badawcze zostanie rozbudowane o obwód hydrauliczny obejmujący przewód, zawory zwrotne oraz zbiornik pomiarowy. Badania będą prowadzone z zastosowaniem wody destylowanej, roztworów gliceryny i oleju hydraulicznego. Media te umożliwią analizę wpływu lepkości cieczy oraz początkowej wysokości jej słupa na pracę pompy. Podstawowymi parametrami sterowania będą napięcie zasilania oraz długość kroku czasowego. Na podstawie zmiany wysokości słupa cieczy i czasu realizacji zadanej liczby cykli zostanie wyznaczona średnia wydajność tłoczenia.

Oczekiwany rezultatem badań jest określenie granicznych wartości kroku czasowego zapewniających poprawną i płynną pracę każdego algorytmu pod obciążeniem hydraulicznym.

Opracowane zostaną charakterystyki wiążące wydajność pompy i prędkość biegnika z parametrami sterowania, lepkością medium oraz wysokością słupa cieczy. Przeprowadzona zostanie również ocena powtarzalności tłoczenia i wskazany algorytm zapewniający najbardziej równomierną pracę układu. Uzyskane wyniki będą stanowić podstawę do połączenia pompy z siłownikiem liniowym oraz eksperymentalnej weryfikacji płynności jego bezczujnikowego sterowania.

Słowa kluczowe: cylindryczna pompa liniowa, silnik liniowy cylindryczny, sterowanie bezczujnikowe, siłownik liniowy, magnes trwały, Raspberry Pi, układ hydrauliczny, cewki wzbudzenia.

Paweł Tytus, Akademia Marynarki Wojennej im. Bohaterów Westerplatte

Możliwości i perspektywy wykorzystania dronów i robotów dryfujących do monitorowania przestrzeni powietrznej

Niniejszy referat dotyczy analizy możliwości zastosowania i rozwoju dronów i robotów dryfujących w celu monitorowania przestrzeni powietrznej ze szczególnym uwzględnieniem rozwiązań z zakresu bioinnowacji. W obecnych czasach można zauważyć rosnące zainteresowanie zagospodarowaniem przestrzeni powietrznej, które znacznie wykracza poza dotychczasowe schematy związane z rozwojem tradycyjnego lotnictwa. Zjawisko to szczególnie nasiliło się wraz z intensywnym rozwojem technologii dronowych w związku z prowadzonymi w ostatnich latach działaniami militarnymi, które podniosły znaczenie dronów i wpłynęły na intensywność ich stosowania, jako alternatywy dla środków konwencjonalnych. Pojawienie się w przestrzeni powietrznej kolejnych wielu tysięcy obiektów latających, zwróciło uwagę na konieczność lepszego monitorowania przestrzeni powietrznej i intensyfikację rozwoju działań w tym kierunku. Referat został podzielony na dwie części. Część pierwsza ma charakter przeglądowy i dotyczy analizy rozwoju klasycznych, bezzałogowych obiektów latających i związanej z nimi technologii z uwzględnieniem możliwości adaptacji rozwiązań ze świata organizmów żywych. Natomiast część druga stanowi analizę aktualnie wdrażanych i rozwijanych koncepcji umieszczania dronów w przestrzeni powietrznej z wykorzystaniem różnego rodzaju aerostatów. Celem autora jest udowodnienie tezy, iż dalszy rozwój zagospodarowania przestrzeni powietrznej będzie opierał się na dronach i robotach dryfujących w powietrzu, które będą formowały chmury i roje. Zdaniem autora szczególną rolę mają tutaj do odegrania aerostaty, pełniące rolę zaplecza, które z czasem zmieni się w infrastrukturę zapewniającą funkcje dokowania, magazynowania, serwisowania i uzupełniania energii. Szczególne znaczenie dla rozwoju dronów i robotów dryfujących i ich powietrznej infrastruktury będą miały sieci neuronowe i uczenie maszynowe, które zwiększą ich możliwości i zapewnią odpowiednią autonomiczność.

**Michał Krasnopolski, Mariusz Bury, Anna Walat, Zakład Porcelany Elektrotechnicznej
ZAPEL S.A**

**Prace badawczo-rozwojowe ZPE ZAPEL S.A. w celu opracowania technologii
innowacyjnych osłon ceramicznych na ultrawysokie napięcia UHV**

Wynikiem prac realizowanych w ramach projektu jest opracowanie technologii produkcji kilkusegmentowych ceramicznych osłon izolacyjnych o maksymalnych wymiarach $\varnothing$ 800 mm x H 10 000 mm, przeznaczonych do napięć maksymalnych rzędu 1050 kV. Izolatory tego typu muszą spełniać wysokie wymagania w zakresie wytrzymałości mechanicznej oraz bardzo ostre parametry dotyczące geometrii, tj. odchyłek kształtu i położenia. Prace badawczo-rozwojowe, podzielone na siedem etapów, prowadzono w następujących obszarach: właściwości tworzywa ceramicznego typu C130 (zwiększenie wytrzymałości na zginanie przy jednoczesnej minimalizacji jego skłonności do deformacji piroplastycznej), optymalizacja procesów specjalnych (opracowanie procesów: suszenia półwyrobów, obcinania naddatków technologicznych oraz szlifowania półwyrobów poddawanych klejeniu) oraz parametry półwyrobu i końcowych wyrobów (uruchomienie stanowiska precyzyjnego klejenia kolumn UHV z opomiarowaniem, modernizacja stanowiska badania na zginanie kolumn UHV oraz prace badawczo-rozwojowe w zakresie technik pomiarowych odchyłek kształtu i położenia). Uzyskane wyniki pozwalają na poszerzenie asortymentu oferowanego przez ZPE ZAPEL SA i stanowią podstawę do dalszego udoskonalania technologii produkcji najbardziej zaawansowanych osłon izolacyjnych. Projekt był współfinansowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój nr POIR.01.01.01-00-1258/20.

dr Magdalena Szatkowska, Collegium Medicum im. dr. W. Biegańskiego, Uniwersytet Jana Długosza

Mechanizmy ferroptozy i ich potencjalne wykorzystanie w terapii przeciwnowotworowej

Ferroptaza jest nowo poznana, regulowaną formą śmierci komórki zależną od żelaza, odmienną od klasycznych mechanizmów, takich jak apoptoza czy nekroza. Jej główną cechą jest zaburzenie równowagi oksydacyjnej w komórce, prowadzące do nadmiernego gromadzenia reaktywnych form tlenu oraz peroksydacji wielonienasyconych lipidów błon komórkowych. Nagromadzenie uszkodzonych lipidów powoduje destabilizację błon, zaburzenie funkcji komórki i w konsekwencji prowadzi do jej śmierci. Szczegółne zainteresowanie ferroptozą w ostatnich latach wynika z jej potencjalnego zastosowania w terapii nowotworów. Komórki nowotworowe charakteryzują się zwiększonym zapotrzebowaniem na żelazo, zmienionym metabolizmem oksydacyjnym oraz zdolnością do rozwijania oporności na tradycyjne metody leczenia, takie jak chemioterapia i radioterapia. Te cechy sprawiają, że mogą być one szczególnie podatne na zaburzenia szlaków regulujących ferroptozę. Indukowanie ferroptozy stanowi obiecującą strategię selektywnego eliminowania komórek nowotworowych, zwłaszcza tych, które wykazują oporność na apoptozę. Badania wskazują, że aktywacja tego procesu może prowadzić do zahamowania wzrostu guzów, ograniczenia zdolności komórek nowotworowych do tworzenia przerzutów oraz zwiększenia skuteczności obecnie stosowanych terapii przeciwnowotworowych. Celem prezentacji jest omówienie molekularnych mechanizmów regulujących ferroptozę, jej znaczenia w biologii nowotworów oraz możliwości wykorzystania tego procesu jako innowacyjnego celu terapeutycznego w onkologii. Szczególna uwaga zostanie poświęcona roli metabolizmu żelaza, stresu oksydacyjnego oraz systemów antyoksydacyjnych w kontroli wrażliwości komórek nowotworowych na indukcję ferroptozy.

dr Magdalena Szatkowska, Collegium Medicum im. dr. W. Biegańskiego, Uniwersytet Jana Długosza

Znaczenie kolistego RNA (circRNA) dla terapii przeciwnowotworowej

Koliste RNA (ang. *circular RNA*, circRNA) to szczególny rodzaj cząsteczek RNA, które w przeciwieństwie do liniowego RNA tworzą zamkniętą strukturę pętli. Dzięki temu wykazują większą odporność na degradację i mogą utrzymywać się w komórkach przez dłuższy czas. W ostatnich latach circRNA stały się istotnym obszarem badań onkologicznych ze względu na ich udział w regulacji procesów komórkowych oraz potencjalne zastosowanie w diagnostyce i terapii nowotworów. CircRNA wpływają na rozwój nowotworów poprzez kilka mechanizmów. Mogą działać jako „gąbki molekularne” dla mikroRNA (miRNA), ograniczając ich zdolność do regulacji ekspresji genów i tym samym wpływając na proliferację oraz przeżycie komórek nowotworowych. Ponadto oddziałują z białkami regulacyjnymi, modulując procesy związane z migracją, inwazyjnością i odpowiedzią komórki na czynniki stresowe. Część circRNA może również regulować transkrypcję genów, a niektóre z nich wykazują zdolność do kodowania biologicznie aktywnych białek lub peptydów. Ze względu na znaczenie circRNA w procesach nowotworowych, są one rozważane jako potencjalne cele terapeutyczne. W przypadku cząsteczek wspierających rozwój guza możliwe jest ich hamowanie za pomocą technologii takich jak siRNA, antysensowne oligonukleotydy (ASO) czy systemy CRISPR, co może ograniczać proliferację komórek nowotworowych i zwiększać ich wrażliwość na leczenie. Z kolei circRNA o właściwościach przeciwnowotworowych mogą być wykorzystywane jako potencjalne narzędzia terapeutyczne hamujące wzrost guzów i wspomagające działanie chemioterapii lub immunoterapii. Stabilność circRNA sprawia również, że są one badane jako nośniki informacji genetycznej umożliwiające długotrwałą produkcję terapeutycznych białek. Ponadto syntetyczne circRNA mogą znaleźć zastosowanie w immunoterapii poprzez indukcję odpowiedzi przeciwnowotworowej lub dostarczanie antygenów wykorzystywanych w szczepionkach przeciwnowotworowych. CircRNA obecne w krwi, osoczu oraz egzosomach stanowią także obiecujące biomarkery umożliwiające wczesne wykrywanie nowotworów, monitorowanie przebiegu choroby oraz ocenę skuteczności terapii. Pomimo dużego potencjału klinicznego ich zastosowanie wymaga dalszych badań, szczególnie w zakresie skutecznego dostarczania cząsteczek do komórek nowotworowych, bezpieczeństwa oraz potwierdzenia skuteczności w badaniach klinicznych.

Jacek Wójtowicz, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

ORCID: 0009-0009-7553-1918

Zaufanie do państwa a moralność i zgodność podatkowa – przegląd badań europejskich

Przedmiotem badań jest zależność pomiędzy zaufaniem do państwa i jego instytucji a moralnością podatkową w krajach europejskich. W artykule zwrócono uwagę na to, w jaki sposób postrzeganie państwa oraz jego instytucji i sposobu ich funkcjonowania może wpływać na gotowość obywateli do wywiązywania się z ich obowiązków podatkowych. Uwzględniono znaczenie takich czynników jak sprawiedliwość systemu podatkowego, jakość instytucji publicznych, zaufanie do władz oraz przekonanie, że płacone podatki są wykorzystywane w odpowiedni sposób.

Celem artykułu jest przedstawienie zależności pomiędzy zaufaniem do państwa a moralnością podatkową na podstawie wybranych badań europejskich. Szczególną uwagę zwrócono na odpowiedź na pytanie, czy wyższy poziom zaufania do instytucji publicznych wiąże się z większą zgodnością podatkową. Dodatkowym celem jest przedstawienie najważniejszych mechanizmów, poprzez które zaufanie może wpływać na moralność podatkową.

W pracy zastosowano metodę przeglądu literatury oraz analizę wyników badań empirycznych dotyczących moralności podatkowej i zaufania do państwa w krajach europejskich. Wykorzystano wyniki badań ankietowych, badań porównawczych oraz badań eksperymentalnych. Analizowane publikacje pozwoliły na zestawienie wyników uzyskanych w różnych państwach oraz na wskazanie najczęściej pojawiających się zależności pomiędzy zaufaniem do instytucji a postawami podatników.

Analiza wybranych badań wskazuje, że pomiędzy zaufaniem do państwa a moralnością podatkową występuje pozytywna zależność. Osoby, które lepiej oceniają instytucje publiczne i bardziej im ufają, częściej wykazują również większą gotowość do przestrzegania obowiązków podatkowych. Jednocześnie wyniki badań nie są jednakowe we wszystkich państwach europejskich, a siła zależności może być związana z różnicami instytucjonalnymi i społecznymi pomiędzy poszczególnymi krajami. Oznacza to, że można uznać zaufanie do państwa za jeden z możliwych czynników związanych z poziomem moralności i zgodności podatkowej.

Słowa kluczowe: moralność podatkowa, zaufanie do państwa, przestrzeganie prawa podatkowego, jakość instytucji publicznych.

Kod JEL: H26, H20, D73

Mateusz Janicki, Uniwersytet Łódzki

Czy dywizje są konieczne do posiadania głosu w polityce światowej? Analiza wybranych elementów *soft power* Stolicy Apostolskiej

Autor w niniejszym artykule podejmuje analizę miękkiej siły (*soft power*) Stolicy Apostolskiej we współczesnych stosunkach międzynarodowych, charakteryzujących się powrotem do rywalizacji mocarstw. Postawił w nim pytanie, czy podmiot nieposiadający potencjału militarnego może skutecznie uczestniczyć w kształtowaniu globalnej agendy politycznej. Choć Stolica Apostolska to podmiot *sui generis*, dzięki unii funkcjonalnej z Miastem Państwem Watykan spełnia kryteria państwowości, co pozwala na jej aktywne uczestnictwo w polityce światowej. Teoretyczną podstawę pracy stanowi koncepcja miękkiej siły oraz kryteria badania Global Soft Power Index (GSPI).

W obszarze dyplomacji Stolica Apostolska buduje reputację „uczciwego pośrednika”, utrzymując stosunki ze 184 państwami oraz należąc do ponad 30 organizacji międzynarodowych. Angażuje się w mediacje konfliktów (np. zbliżenie Stanów Zjednoczonych i Kuby, misje w Sudanie Południowym czy na Ukrainie) oraz aktywnie działa w Organizacji Narodów Zjednoczonych w sprawach ochrony klimatu, etyki sztucznej inteligencji oraz rozbrojenia nuklearnego. Filarem jej wpływu jest kultura – Muzea Watykańskie przyciągają blisko siedem milionów turystów rocznie. Zainteresowanie Watykanem potwierdza także ogromna oglądalność rytuałów, takich jak transmisje z wyboru nowego papieża, które śledziło w maju zeszłego roku blisko sześć milionów widzów.

Wymiar społeczny opiera się na ponad miliardowej wspólnocie wiernych oraz działalności charytatywnej, realizowanej na całym świecie przez Caritas. Wizerunek ten umacnia promowana przez papieży skromność oraz „kultura spotkania”. Natomiast, autor postrzega brak marek komercyjnych oraz ograniczenie wolności badawczej na uczelniach wyznaniowych, jako słabość *soft power* Stolicy Apostolskiej. Ponadto, stanowi ona anomalię, która nie może być w pełni badana poprzez ekonomiczne mierniki GSPI. Dowodem na jej realne znaczenie moralne są spory polityczne z liderami mocarstw (np. konflikt pomiędzy Donaldem Trumpem a Leonem XIV). Końcowym wnioskiem autora jest stwierdzenie, że w erze informacji ostatecznie wygrywa ten aktor, którego narracja jest bardziej przekonująca.

inż. Paweł Wiśniowski, Państwowa Akademia Nauk Stosowanych im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu

Analiza gotowości operacyjnej jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w Tarnobrzegu w kontekście realizacji zadań ochrony ludności i obrony cywilnej

Przedmiotem wystąpienia jest ocena realnych zdolności ratowniczych i logistycznych formacji ochotniczych straży pożarnych zlokalizowanych w granicach administracyjnych miasta Tarnobrzeg w warunkach kryzysu militarnego. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, ochotnicze straże pożarne stanowią bardzo ważny element lokalnych struktur ratowniczych, także w kontekście ochrony ludności i obrony cywilnej w sytuacji kryzysowej. Badanie opiera się na analizie zasobów ludzkich i sprzętowych pod kątem ich faktycznej dostępności w momencie ogłoszenia powszechnej mobilizacji z podziałem na jednostki OSP w strukturach Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego i te poza KSRG. Analiza dotyczy obszaru miasta Tarnobrzeg, które funkcjonuje jako miasto na prawach powiatu tzw. powiat grodzki.

KONFERENCJE NAUKOWE PIOTR RACHWAŁ

Jesteś studentem, doktorantem, młodym naukowcem? Chcesz publikować w profesjonalnym piśmie naukowym, brać udział w konferencjach? Firma Konferencje Naukowe Piotr Rachwał umożliwi Ci start w świecie nauki za przystępną cenę. Organizujemy konferencje interdyscyplinarne, jak i specjalistyczne. Wydajemy monografie pokonferencyjne oraz współpracujemy z czasopismami z listy ministerialnej. Pomagamy w publikacji artykułów.

Piotr Rachwał

Konferencje Naukowe

ul. Gen Leopolda Okulickiego 51D/20

31-637 Kraków

NIP: 573-272-51-36

REGON: 365643034

E-mail: rachwal.konferencjenaukowe@gmail.com

<https://konferencjenaukowe.com.pl/>